

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Problematika Jižní Osetie po rozpadu Sovětského
svazu**

Barbora Cimlerová

Plzeň 2013

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy a východoevropská studia

Bakalářská práce

**Problematika Jižní Osetie po rozpadu Sovětského
svazu**

Barbora Cimlerová

Vedoucí práce:

PhDr. Magdaléna Leichtová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce PhDr. Magdaléně Leichtové, Ph.D. za její odborné vedení, informace a připomínky při jejím zpracování.

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 VÝVOJ JIŽNÍ OSETIE OD ROZPADU SOVĚTSKÉHO SVAZU DO SOUČASNOSTI	7
2.1 Období od rozpadu Sovětského svazu do ukončení konfliktu na počátku 90. let	8
2.2 Mírová dohoda a akce spojené s ukončením konfliktu.....	12
2.3 Oteplení vztahů v 90. letech (a jejich následné ochlazení)	13
2.4 Vývoj po roce 2004 – přibližování konfliktu.....	16
2.5 Vývoj od roku 2008 do současnosti.....	19
3 VYBRANÉ MOMENTY A OSOBNOSTI Z HISTORIE A JEJICH VLIV NA SITUACI V JIŽNÍ OSETII	21
3.1 Uzavření trhu v Ergneti jako bod zlomu ve vztazích mezi Jihoosetinci a Gruzínci ..	21
3.2 Rokský tunel a jeho vliv na gruzínsko-jihoosetské vztahy.....	23
3.3 Dimitrij Sanakojev (období dvojí vlády Jižní Osetie)	26
3.4 Eduard Kokojty.....	29
4 POLITICKÝ SYSTÉM.....	32
4.1 Ústava z roku 2001	33
4.1.1 Výkonná moc	33
4.1.2 Zákonodárná moc	35
4.2 Volby.....	37
4.2.1 Volby do parlamentu 2009.....	38
4.2.2 Volby prezidenta 2011.....	43
4.2.3 Volby prezidenta 2012.....	54
4.3 Mezinárodní uznání Jižní Osetie	58
5 RUSKÁ PŘÍTOMNOST V JIŽNÍ OSETII.....	61
5.1 Ekonomický, politický a vojenský vliv	61
5.2 Uznání nezávislosti Jižní Osetie Ruskem.....	63
6 ZÁVĚR.....	66
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	69
7.1 Prameny.....	69
7.2 Literatura.....	70
7.3 Internetové zdroje	72
8 RESUMÉ	75

1 ÚVOD

Mezinárodní systém a jeho vnímání prošlo během času velkou proměnou. Z dominantního aktéra – národního státu – se postupně stal partner dalších aktérů, jako jsou mezinárodní organizace, nevládní organizace, nadnárodní korporace atd. Kategorii, které není v mezinárodním systému příliš silně zastoupená, jsou tzv. kvazistáty – státy, které sice vyhlásily nezávislost, ovšem většina světa je jako suverénní státy neuznává a v oficiálních stycích komunikuje s jejich mateřským státem. Kvazistátům tak není přikládána taková důležitost v jednání na mezinárodním poli jako státům suverénním, přesto jsou ovšem důležitým aktérem minimálně na regionální úrovni. Situace v těchto oblastech může mít vliv na stabilitu regionu a jeho vývoj.

Mezi takováto území patří např. Podněstří, Abcházie, Jižní Osetie, Náhorní Karabach a Kosovo. Je zajímavé povšimnout si, že se téměř všechny z výše vyjmenovaných států nachází na území, které patřilo Sovětskému svazu. Následující práce je zaměřená na problematiku Jižní Osetie a její vývoj po rozpadu Sovětského svazu.

Ve své práci bych chtěla analyzovat stav, do kterého dospěla Jižní Osetie za přibližně třicet let od svého prvního vyhlášení nezávislost. Pro tuto analýzu jsem si vybrala několik oblastí, které by po detailnějším pozorování měly určit současný stav a případně naznačit, jakým směrem se Jižní Osetie pravděpodobně bude ve svém vývoji ubírat (minimálně několik příštích let).

Na formování jakéhokoli území mají vliv vnější i vnitřní faktory. Ve své práci se zaměřím hlavně na vnitřní faktory, a to na stručný popis historického vývoje od rozpadu Sovětského svazu, následně na vybrané části, momenty či osobnosti z této části jihoosetské historie, které jsou pro tuto oblast specifické či měly význam pro směrování vývoje.

Do vybraných momentů jsem zařadila oteplení vztahů mezi Jižní Osetií a Gruzií v 90. letech, uzavření trhu v Ergneti a důsledky tohoto kroku, Rokský tunel a jeho význam pro (rusko-)osetsko-gruzínské vztahy a konflikt v srpnu

roku 2008. Jako významné osobnosti představím Eduarda Kokojtyho, bývalého prezidenta Jižní Osetie, a Dimitrije Sanakojeva, alternativního prezidenta Jižní Osetie mezi lety 2006 a 2008, a jejich politické zaměření. Po představení jednotlivých témat bych chtěla následně zhodnotit jejich význam pro vývoj Jižní Osetie a vliv na současnou situaci.

Druhou oblastí vnitřních faktorů je politický systém, který v Jižní Osetii funguje. Zároveň se zaměřím na průběh posledních dvou, respektive tří voleb a na to, jak jejich průběh a výsledky ovlivňují dnešní podobu země.

Vnější faktory, které mají vliv na situaci uvnitř Jižní Oseti, by se daly zobecnit do snahy získat mezinárodní uznání suverénního a nezávislého státu. Díky tomu, že tuto suverenitu uznává jen několik států, zaměřím se na vliv nejvýznamnějšího z nich, Ruské federace, na vnitřní chod Jižní Osetie. Tento vliv je možné rozdělit do několika kategorií, a to na vliv politický, ekonomický a ostatní. Cílem této části mé práce je osvětlit, do jaké míry je fungování Jižní Osetie ovlivněno působením Ruské federace.

Vzhledem k tomu, že problematice vnitřního fungování Jižní Osetie se věnuje velmi málo publikací, používala jsem pro svou práci i články z internetových stránek různých zpravodajských agentur. Jelikož mediální obraz událostí však často podléhá zkreslení a může být neobjektivní, snažila jsem se čerpat z co největšího množství zdrojů, informace si ověřovat a zároveň na ně pohlížet kriticky. Kvůli špatné dostupnosti zdrojů jsem také ve své práci čerpala z internetových stránek jihoosetských agentur či institucí, které samozřejmě běžně smýšlí o Jižní Osetii jako o tradičním nezávislém a suverénním státu; toto přílišné zaujetí jihoosetinskou státností jsem se také snažila v práci eliminovat.

V úvodu své práce bych chtěla také zmínit, že přestože Jižní Osetie funguje jako stát pouze de facto, označuji její státní orgány bez tohoto označení (např. parlament místo de facto parlament). Tento krok je čistě praktický a nevypovídá nic o mém postoji k Jižní Osetii.

2 VÝVOJ JIŽNÍ OSETIE OD ROZPADU SOVĚTSKÉHO SVAZU DO SOUČASNOSTI

Jižní Osetie je území, které se nachází v severní Gruzii na úpatí pohoří Kavkaz. Na severu sousedí s Ruskou federací, konkrétně s Autonomní republikou Severní Osetie-Alanie; ze všech ostatních stran sousedí s ostatními gruzínskými regiony¹. Hlavní město tohoto území je Cchinvali. Celkově tvoří Jižní Osetie přibližně jednu šestinu rozlohy Gruzie². Je také nutné zmínit, že Osetinci jsou od Gruzínců odlišní. Tyto dva národy mluví naprosto odlišnými jazyky, které si vzájemně nerozumí (Nielsen 2009; 174).

Hranice mezi Jižní Osetií a Gruzii striktně neodděluje etnické skupiny obyvatel. Především v hraniční oblasti byly běžné smíšené vesnice. Čistě gruzínské vesnice jsou pak spravovány Tbilisi, čistě osetinské vesnice Cchinvali. Kromě toho se na území Jižní Osetie vyskytuje několik oblastí obývaných čistě Gruzínci – je to především oblast, která se táhne podél silnice z Cchinvali do Javy³. Společným jmenovatelem Gruzínců a Jihoosetinců je náboženství. Obě tato etnika praktikují ortodoxní křesťanství⁴.

Pokud se chceme zabývat vývojem Jižní Osetie po rozpadu Sovětského svazu, je nutné krátce nahlédnout i do období, kdy Sovětský svaz ještě existoval, protože napjaté vztahy mezi Osetinci a Gruzínci nevznikly ze dne na den.

Osetie i Gruzie se pod ruskou správu dostaly už během období Ruského impéria na počátku 19. století. Poté, co v Rusku proběhla revoluce, bylo

¹ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 2 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

² Human Rights Watch (1992). *Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict*, s. 6 (<http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>).

³ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1-2 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

⁴ Human Rights Watch (1992). *Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict*, s. 2 (<http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>).

osetinské území rozděleno na dvě části – Jižní Osetie se stala součástí menševiky ovládané Gruzínské demokratické republiky, zatímco Severní Osetie zůstala pod ruskou bolševickou správou. Od té doby zůstala tato dvě území administrativně oddělená i přes to, že nakonec gruzínští menševici s bolševiky prohráli (Nielsen 2009; 174-5). Právě v období, kdy se Jižní Osetie nacházela pod menševickou správou, zažili Osetinci nejprve velmi tolerantní přístup k menšinám ze strany Gruzínců (poprvé a naposledy pod tímto státem), což se následně obrátilo v prosazování silného gruzínského nacionalismu ve snaze udržet stát naživu (Nielsen 2009; 183). Od doby, kdy bolševici převzali kontrolu nad územím Gruzie, a tedy i Jižní Osetie, až do roku 1991, disponovala Jižní Osetie statusem Autonomní oblast – do roku 1936 v rámci Transkavkazské sovětské federativní socialistické republiky, mezi lety 1936 a 1991 v rámci Sovětské socialistické republiky Gruzie. Během celého tohoto období byla Jižní Osetie územím, které bylo nejvíce sovětizované a proruské z celého regionu Kavkazu (Nielsen 2009; 175).

2.1 Období od rozpadu Sovětského svazu do ukončení konfliktu na počátku 90. let

Přestože měla Jižní Osetie v rámci Autonomní oblasti nějaká práva, především v kulturní oblasti, cítila se znevýhodněná jak oproti svým etnickým příbuzným ze Severní Osetie, tak oproti Abcházii. Tato dvě území měla status Autonomní republika. Mnozí Gruzínci naopak cítili, že Jižní Osetie a její obyvatelé mají práva, která se jim (Gruzíncům) nedostávala. Napětí mezi těmito dvěma etniky však zůstalo během sovětské éry latentní⁵.

Na konci 80. a začátku 90. let se odehrálo několik událostí, které jsou klíčové pro následný vývoj vztahů mezi Gruzií a Jižní Osetií. Období rozpadu

⁵ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 3 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

Sovětského svazu se tak stalo i obdobím, kdy Jižní Osetie stále více toužila po vyšších pravomocech (případně nezávislosti) a Gruzie tyto touhy potlačovala.

V roce 1988 vznikla Jihoosetinská Národní fronta v čele s Alanem Kočievem. Ten dal podnět k první neshodě s centrální vládou tím, že v otevřeném dopise vyjádřil podporu Abcházii v její snaze o vyhlášení nezávislosti na Gruzii. Tento krok rozzuřil Gruzínce a podnítil potyčky mezi osetskými a gruzínskými neoficiálními ozbrojenými skupinami.

V srpnu 1989 se do centra zájmu dostala jazyková otázka. Gruzínská vláda totiž vydala nařízení, podle kterého byla gruzínština víceméně zavedena jako jediný oficiální jazyk. Odůvodnila to tím, že Gruzínci žijící na osetském území jsou pod tlakem jazykové diskriminace ze strany jihoosetských úřadů. Jihoosetinci v tomto nařízení však viděli omezení jejich jazyku, který byl hojně používán ve školách, divadlech, v médiích atd. V takto napjaté situaci pak oblastní výbor Jižní Osetie v listopadu roku 1989 oficiálně požádal Nejvyšší sovět Gruzie o udělení statusu autonomní republika. Gruzie tento krok vnímala jako ohrožení své teritoriální integrity⁶.

Přes tyto potyčky však probíhala různá setkání a veřejné diskuze, kterých se účastnili Osetinci i Gruzínci. Jejich konec však přišel 23. listopadu 1989, kdy se směrem k hlavnímu městu Jižní Osetie Cchinali vydalo přibližně 15 tisíc Gruzínců. Ti se však setkali s davem Osetinců a vojáky 8. pluku sovětské armády, kteří jim zabránili ve vstupu do města⁷. Obě strany tento pochod vnímali jinak – Osetinci v něm viděli pokus o ovládnutí města, Gruzínci si od

⁶ Human Rights Watch (1992). *Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict*, s. 6
(<http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>).

⁷ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 3
(http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

něj slibovali mírové setkání s cílem porozumění. Tento střet přinesl první oběti na životech⁸.

Ještě větší zhoršení vztahů přineslo léto roku 1990, kdy bylo před volbami do gruzínského parlamentu zakázáno kandidovat všem regionálním stranám. Představitelé Jižní Osetie si toto nařízení vyložili jako zbavení Národní fronty jejích práv. Rozhořčení dokonce vedlo k vyhlášení suverenity Jižní Osetie v rámci Sovětského svazu 20. září 1990. Osetinci pak bojkotovali volby, do kterých jim nebylo povoleno kandidovat. Z těchto voleb vyšel vítězně Zviad Gamsakhurdia⁹. Gamsakhurdia a jeho vláda vyhlásili nezávislost na Sovětském svazu a začali razit nacionalistickou politiku pod heslem „Gruzie pro Gruzínce“. Jihoosetinci si však dále stáli za svou nezávislostí, požadovali spojení se Severní Osetií a pokračování své existence pod Sovětským svazem. V prosinci roku 1990 byly uspořádány volby do Nejvyššího sovětu Jižní Osetie, který ale z hlediska Gruzie neměl legální základy¹⁰, a proto Gamsakhurdiova vláda okamžitě zasáhla – zrušila výsledky voleb i status autonomní oblasti Jižní Osetie, vyhlásila v této oblasti stav nouze a prohlásila velitele Gruzínských domácích jednotek Cchinvalským starostou¹¹.

První přímý střet mezi gruzínskými a osetskými ozbrojenými silami začal v lednu roku 1991¹². Boje trvaly přibližně rok a byly ukončeny v červnu roku 1992 podepsáním Dohody ze Soči, která byla uzavřena mezi Ruskem a Gruzii a upravovala situaci gruzínsko-osetského konfliktu.

⁸ Human Rights Watch (1992). *Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict*, s. 7

(<http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>).

⁹ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 3

([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

¹⁰ Human Rights Watch (1992). *Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict*, s. 8

(<http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>).

¹¹ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 3

(http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

¹² Tamtéž, s. 4.

V období mezi lednem 1991 a červnem 1992 probíhaly potyčky i na politické úrovni¹³, které vyvrcholily v lednu 1992, kdy bylo v Jižní Osetii uspořádáno referendum o vyhlášení nezávislosti země a jejím začlenění do Ruska. V tomto referendu se naprostá většina voličů vyjádřila pro nezávislost (a začlenění)¹⁴. 29. května 1992 pak Nejvyšší sovět Jižní Osetie přijal Akt o nezávislosti Jižní Osetie, ve kterém se odvolává na výsledky proběhlého referenda, právo národů na sebeurčení dle dokumentů OSN a na křivdy, které byly na Jižní Osetii a jejím národu spáchané Gruzii, a vyhláší nezávislost Jižní Osetie, nedělitelnost jejích hranic a mocenský rámec platící na jejím území¹⁵.

Během války byla zničena infrastruktura a domy civilního obyvatelstva. Boje dále přinesly přibližně 1000 obětí na životech, 100 pohřešovaných a tisíce uprchlíků a vnitřně vysídlených osob¹⁶. Přibližně 100 tisíc etnických Osetinců uprchlo do sousední Severní Osetie a přibližně 23 tisíc etnických Gruzinců uprchlo na gruzínské území, především do měst Tbilisi a Gori¹⁷.

Vzhledem k tomu, že se Jižní Osetie (stejně jako jiné státy post-sovětského prostoru) nacházela na přelomu 80. a 90. let v ekonomicky neutěšené situaci, konflikt, který přinesl devastaci infrastruktury a obyvatelstva rozhodně nepřispěl k ekonomickému rozvoji území. Množství uprchlíků, kteří uprchli do

¹³ Stránky centra Charta Caucasica, dostupné na:

<http://www.caucasica.org/chrono/detail.php?ID=1326>, 21. 3. 2013.

¹⁴ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 3

(http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

¹⁵ Akt provozglašenija nězavisimosti Respubliki Južnaja Osetija (1992), dostupné na:

<http://www.osetinfo.ru/conf901>, 21. 3. 2013.

¹⁶ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1

(http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

¹⁷ Human Rights Watch (1992). *Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict*, s. 3

(<http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>).

Severní Osetie, vytváří transnacionální rozměr tohoto konfliktu. Proto také byli předmětem Dohody ze Soči, která tuto válku ukončovala¹⁸.

2.2 Mírová dohoda a akce spojené s ukončením konfliktu

Dohoda ze Soči, která byla přijata přibližně měsíc po vyhlášení jihoosetské nezávislosti, zavázala strany konfliktu ukončit boje a demilitarizovat území. Další body zavazovaly strany k vyjednávání o ekonomické obnově konfliktní zóny, vytvoření vhodných podmínek pro návrat uprchlíků a zajištění humanitární pomoci potřebným. Dohoda také ustavila Smíšenou kontrolní komisi, která měla na akce spojené s ukončením bojů dohlížet (tato komise byla složená ze zástupců všech stran konfliktu)¹⁹. K této dohodě bylo přijato několik doplňujících protokolů. Je v nich definovaná konfliktní zóna (kruh o průměru 15 km okolo Cchinvali) a bezpečnostní koridor (pás široký 14 km vedoucí po administrativní hranici Gruzie a Jižní Osetie); dalším bodem jsou pak vytvořeny Smíšené peacekeepingové síly (Joint Peacekeeping Forces)²⁰.

Smíšená kontrolní komise se skládá ze zástupců čtyř zemí (Jižní Osetie, Gruzie, Severní Osetie a Ruska) a je do ní zapojená i mise OBSE v Gruzii. Jejím hlavním cílem je dohled na dodržování a plnění bodů dohody ze Soči a jejích protokolů a koordinace činnosti peacekeepingových sil²¹. Činnost Smíšené kontrolní komise během 90. let můžeme hodnotit jako úspěšnou, o čemž může svědčit už jen to, že následujících dvanáct let se mezi Jižní

¹⁸ Human Rights Watch (1992). *Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict*, s. 10
(<http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>).

¹⁹ Agreement on Principles of Settlement of the Georgian – Ossetinian Conflict (1992)
(http://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/GE%20RU_920624_AgreemenOnPrinciplesOfSettlementGeorgianOssetianConflict.pdf, 26. 3. 2013).

²⁰ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 4
([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

²¹ Položenije o Smješannoj kontrolnoj komissiji po uregulirovaniju gruzino-osetinskogo konfliktu (1994)
(<http://www.peacekeeper.ru/ru/?module=pages&action=view&id=86>, 21. 3. 2013).

Osetií a Gruzii neobjevily ozbrojené střety²². K oteplení vztahů přispěla i politika tehdejšího jihoosetinského prezidenta, Ludviga Čibirova (Matsuzato 2009; 231) (podrobněji viz níže).

Smíšené peacekeepingové síly byly vytvořeny z jednotek tří stran konfliktu – Gruzie, Ruska a Jižní Osetie. Maximální počet zástupců jedné strany byl stanoven na 500 osob. Jednotky fungovaly pod ruským vedením²³ a jejich hlavním cílem bylo ukončení bojů a krveprolití a obnovení práva a pořádku v konfliktní zóně²⁴.

Během 90. let se nedá hovořit o úplném vyřešení konfliktu. Situace se však díky činnosti Smíšené kontrolní komise a vyjednávání nezhoršovala (viz níže). Změna ve vztazích přišla až po přelomu tisíciletí, kdy byl v roce 2001 zvolen silně proruský politik, Eduard Kokojty, prezidentem Jižní Osetie, a v roce 2004 novým gruzínským prezidentem Michaila Saakašvili²⁵. V roce 2001 udělala Jižní Osetie další krok ve své de facto suverenitě – v květnu byla přijata nová ústava²⁶.

2.3 Oteplení vztahů v 90. letech (a jejich následné ochlazení)

Během 90. let došlo k oteplení vztahů mezi Jižní Osetií a Gruzii, a to především díky několika faktorům, které si představíme na následujících řádcích. Toto oteplení však nepřežilo období prvních několika let nového tisíciletí, kdy se změnilo mocenské uspořádání jak v Jižní Osetii, tak v Gruzii.

²² International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

²³ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 5 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

²⁴ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=15>, 21. 3. 2013.

Po uzavření Dohody ze Soči vznikla čtyřstranná Smíšená kontrolní komise, která měla mít na starosti dohled nad obnovou Jižní Osetie²⁷. Přestože nebyla činnost Komise příliš intenzivní, postupná snaha přinesla několik výsledků, a to především v oblasti ekonomické rehabilitace a návratu uprchlíků²⁸. Během svého fungování získala Smíšená kontrolní komise pověst celkem účinné metody regulace konfliktu. Jihoosetský konflikt se dle určitých zdrojů dostal do fáze, kdy byl velmi blízko svému vyřešení (Matsuzato 2009; 231-2). Přibližně deset let tak zůstal konflikt v relativním klidu, Gruzínci a Jihoosetinci mohli svobodně cestovat z území na území a mohli provozovat oboustranně výhodný obchod²⁹. Předsedkyně vládnoucí strany Jižní Osetie však udává, že není vhodné si období 90. let idealizovat – nepodařilo se například zabránit různým únosům (Matsuzato 2009; 241).

Smíšená kontrolní komise se však na přelomu tisíciletí pomalu dostávala do krize. Vyjednávání nebyla schopna přinést řešení politického vyrovnání a špičky států se přestávaly setkávat (mezi lety 1998 a 2004 se gruzínský prezident Ševarnadze a jihoosetský prezident Čibirov nesetkali ani jednou)³⁰. Většina rozhodnutí Komise od roku 2004 nebyla uvedena v platnost, a od srpna roku 2006 jednání nebyla dokonce schopná vydat žádný protokol či prohlášení pro tisk³¹.

Důvod oslabení pozice Smíšené kontrolní komise může spočívat ve výměně politické reprezentace (viz níže). Jasnou příčinou pak byla nespokojenost

²⁷ Agreement on Principles of Settlement of the Georgian – Ossetinian Conflict (1992) (http://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/GE%20RU_920624_AgreemenOnPrinciplesOfSettlementGeorgianOssetianConflict.pdf, 26. 3. 2013).

²⁸ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 5 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

²⁹ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 1 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

³⁰ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 5 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

³¹ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 9 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

Gruzie se složením Komise. Tbilisi vnímalo koncept participace čtyř stran – Ruska, Gruzie, Jižní Osetie a Severní Osetie – jako uspořádání tří proti jednomu. Proto požadovala změnu konceptu, a v novém složení by se tak Komise měla scházet ne jen pod dohledem Ruska, ale i OBSE, EU a Spojených států amerických. Důvodem pro tento požadavek bylo vnímání Ruska Gruzii, která ho viděla jako nespolehlivého prostředníka, který podporuje separatistické tendence na jejím území a který místo snahy o vytvoření stability podniká akce vedoucí k zabránění vyjednávání (např. udělování ruských pasů Jihoosetincům a údajné ilegální zásilky zbraní proudící na území Jižní Osetie). Jižní Osetie tento koncept odmítla, jelikož na rozdíl od Gruzie nevnímala Rusko jako hrozbu; hrozbou pro Jižní Osetii byla Gruzie. Jižní Osetie tedy odmítala jakékoli kroky, které by vedly k omezení její bezpečnosti, za kterou viděla přízeň a podporu ze strany Ruska. Tento stav vedl k nařčení Gruzie ze záměrného brždění vyjednávání. Ani jedna ze stran nezískala, co požadovala, a jednání se tak ocitla v mrtvém bodu³². V roce 2004 se vyjednávání Smíšené kontrolní komise dostala do mrtvého bodu³³; v roce 2008 pak Smíšená kontrolní komise přestala aktivně fungovat úplně (Matsuzato 2009; 229).

Jak již bylo zmíněno, po začátku nového tisíciletí proběhla výměna politické reprezentace jak v Jižní Osetii, tak v Gruzii. V roce 1996 vyhrál prezidentské volby v Jižní Osetii Ludvig Čibirov, který zůstal v úřadě až do roku 2001³⁴. Jeho postoj v rámci gruzínsko-jihoosetinských vztahů byl víceméně vstřícný a téměř se za jeho období podařilo vztahy mezi Jižní Osetií a Gruzii normalizovat (Matsuzato 2009; 231). V roce 2000 se po třech předchozích setkáních mezi Čibirovem a Ševarnadzem zdálo, že by se Jižní Osetie mohla

³² International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 9 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

³³ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 15 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

³⁴ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 2 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

opět integrovat do Gruzie³⁵. V roce 2001 pak Čibirova ve funkci po prezidentských volbách vystřídal Eduard Kokojty³⁶, který zastává silně proruské názory³⁷. Přestože se Eduard Kokojty netěšil přílišné podpoře, v roce 2004 se díky akcím, které byly vedeny Saakašviliho vládou, získal větší přízeň a byl v roce 2006 znovuzvolen (Matsuzato 2009; 231).

V roce 2004 se novým gruzínským prezidentem stal Michail Saakašvili, který v rámci své politiky obnovení teritoriální integrity začal podnikat opatření omezující jihoosetský černý trh³⁸. Jak již bylo zmíněno, tyto akce napomohly novému prezidentovi Jižní Osetie, Eduardu Kokojtymu, získat podporu obyvatelstva³⁹. Tím se od sebe politická reprezentace opět oddálila a úspěchy dosažené za vlády svých předchůdců byly znehodnoceny.

2.4 Vývoj po roce 2004 – přibližování konfliktu

V roce 2004 vystřídal Eduarda Ševarnadzeho na postu prezidenta Gruzie Michail Saakašvili. Hlavním bodem Saakašviliho programu bylo obnovení teritoriální integrity Gruzie⁴⁰. Se svou snahou začal nejprve v jiném separatistickém regionu, v Adžárii, kde mu s upevňováním moci pomáhal tehdejší ruský premiér Vladimír Putin. Povzbuzen úspěchem z Adžárie, rozhodl se Saakašvili pokračovat znovu obnovením centrální moci v Jižní

³⁵ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 8 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

³⁶ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2009 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2009/south-ossetia>, 21. 3. 2013).

³⁷ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 13 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

³⁸ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2009 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2009/south-ossetia>, 21. 3. 2013).

³⁹ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

⁴⁰ Tamtéž.

Osetii (Matsuzato 2006; 234-235). V gruzínské politice se opět objevilo heslo „Gruzie pro Gruzínce“.

Saakašvili začal s obnovováním kontroly kombinací dvou prvků. Začal podnikat kroky, které měly postupně podrýt autoritu jihoosetských vládců a vést kampaň k potlačení pašování, v rámci které uzavřel trh ve vesnici Ergneti, skrz kterou byl organizovaný černý trh⁴¹. Tyto dva prvky spolu úzce souvisely v tom smyslu, že při potlačení pašování lokální vládci v Jižní Osetii přijdou o zdroje financí a nebudou schopni vést zemi a poskytovat lidem základní služby. Proto byla zároveň zorganizována humanitární pomoc ze strany Gruzie, která si měla získat přízeň obyčejných lidí⁴². Trh v Ergneti je velmi zajímavým prvkem vztahů mezi Jižní Osetií a Ruskem i mezi Jižní Osetií a Gruzii (podrobnosti níže).

Kroky, které provedl Saakašvili proti Jižní Osetii měly opačný důsledek, než předpokládal, a přinesly tehdejšímu prezidentovi Eduardu Kokojtymu zvýšení podpory mezi lidmi, a to proto, že běžní obyvatelé byli často závislí na příjmech z černého obchodu, který se v regionu rozmohl. Období Kokojtyho vlády tedy pro lidi znamenalo ekonomické zisky, které jim nyní gruzínská vláda chtěla sebrat, a tak se logicky za svého prezidenta postavili⁴³.

V rámci kampaně proti překupnictví posílil v první polovině roku gruzínský ministr vnitra vojenské jednotky, které se již nacházely na území Jižní Osetie, což vyvolalo značné napětí. Střety vy eskalovaly v červenci a srpnu, kdy byly zabity desítky lidí a po dvanácti letech se téměř rozhořela nová válka. Přestože byla vedena mírová jednání, jejich výsledky nebyly nijak zásadní, a to hlavně proto, že strany vyjednávání v sebe navzájem neměly důvěru, ani

⁴¹ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

⁴² International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 2 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

⁴³ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

neměly zájem ve vyřešení konfliktní situace⁴⁴; střelba, únosy a další porušování příměří tak dále pokračovaly⁴⁵.

V této době již byl prezidentem Jižní Osetie Eduard Kokojty (od roku 2001). V roce 2006 proběhly další prezidentské volby, ve kterých byla jeho pozice na územím kontrolovaném Osetinci potvrzena. Paralelně k tomu však proběhly i alternativní volby, ve kterých vyhrál Dimitrij Sanakojev⁴⁶. Sanakojev a jeho ústředí sídlili v Kurtě, která se nachází v Gruzii spravované části konfliktní zóny (stanovená Dohodou ze Soči). Oproti Kokojtyho názorům na vývoj Jižní Osetie, Sanakojev byl nakloněn dohodě s Gruzii⁴⁷. (Podrobnější popis Sanakojevova přístupu viz níže)

Po roce 2006 se gruzínská vláda rozhodla pro nový přístup v komunikaci s Jižní Osetií a jako jeho prostředek si vybrala právě Sanakojeva. Sanakojev byl však v očích Jihoosetinců považován za zrádce, takže se ještě více semkli kolem svého druhého prezidenta Kokojtyho. Ke všem akcím, které postupně zhoršovaly vztahy mezi Gruzii a Jižní Osetií, se v roce 2006 do situace zapojilo i Rusko. Jeho oficiální představitelé začali mluvit o představitelích Jižní Osetie a Abcházie jako o prezidentech⁴⁸. Rusko již touto dobou poskytovalo Jižní Osetii rozsáhlou finanční pomoc, zároveň pro Jižní Osetii zjednodušilo vízový režim a jejím obyvatelům začalo poskytovat ruské pasy⁴⁹.

⁴⁴ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx)).

⁴⁵ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 1 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

⁴⁶ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2009 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2009/south-ossetia>, 21. 3. 2013).

⁴⁷ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 2 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

⁴⁸ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 1 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

⁴⁹ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 9 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

2.5 Vývoj od roku 2008 do současnosti

V srpnu roku 2008 napětí v oblasti Jižní Osetie vy eskalovalo v ozbrojený konflikt. Přestože se výklad konfliktu různí dle zúčastněných stran, pro tuto práci jsou důležité především jeho důsledky.

Konfliktu v srpnu 2008, přezdívaného pětidenní válka, se zúčastnily dvě, respektive tři strany. Na jedné straně to byla Gruzie a na straně druhé pak Jižní Osetie silně podpořená Ruskem. Každá z těchto stran konflikt vnímala a vnímá jinak – Gruzie se snažila o opětovné získání kontroly nad Jižní Osetií (Matsuzato 2009; 228, 232-233), Rusko na tuto snahu reagovalo vojenským zásahem v rámci ochrany ruských občanů⁵⁰ a Jižní Osetie vnímá tento konflikt jako ohrožení národní suverenity Gruzii⁵¹.

Pětidenní válka začala 7. srpna, kdy Gruzie podnikla útok na Cchinvali. Po zapojení Ruska do konfliktu, oznámila 11. srpna Gruzie, že si přeje příměří a stáhla svá vojska. Příměří bylo uzavřeno 16. srpna podepsáním dohody, kterou pomohla zprostředkovat Francie, tehdejší předsednická země EU⁵². Bezprostředně po ukončení konfliktu byla 26. srpna jižní Osetie uznaná jako nezávislý stát Ruskem (viz kapitolu Mezinárodní uznání), což mělo vliv zaprvé na vnímání Jižní Osetie sebe samé a zadruhé upevnění pozice Ruska v oblasti (viz kapitolu věnující se ruské přítomnosti).

Dále byla v reakci na konflikt v září 2008 ustanovena civilní Monitorovací mise Evropské unie (EU Monitoring Mission in Georgie – EUMM), která má za úkol

⁵⁰ Lukyanov, F. (2011): The Russian-Georgian war as a turning point. *Russia in Global affairs*, 24. 11. 2011, (<http://eng.globalaffairs.ru/redcol/The-Russian-Georgian-war-as-a-turning-point-15381>, 25. 3. 2013).

⁵¹ Informacionnoje agenstvo Res (2010). *Informacija Posolstva Respubliki Južnaja Osetija v Rossijskoj Federacii ko vtoroj godovščině gruzinskoj agresii 2008 goda* (<http://cominf.org/node/1166484056>, 25. 3. 2013).

⁵² Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2009 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2009/south-ossetia>, 21. 3. 2013).

monitorovat sporná území⁵³. Činnost EUMM je značně komplikovaná přístupem Jižní Osetie, jejíž představitelé ji neshledávají důvěryhodnou, i přístupem Ruska, které efektivně blokuje přístup na území Jižní Osetie z toho důvodu, že mandát mise je určen pouze pro území Gruzie a nevztahuje se na území nezávislého státu Jižní Osetie⁵⁴.

Během následujících let se Jižní Osetie vypořádávala s následky války a také proběhlo několik voleb. (O volbách viz více kapitolu Volby; pro současné směřování Jižní Osetie viz kapitolu o politice Leonida Tibilova.)

⁵³ Stránky Evropské monitorovací mise, dostupné na: http://www.eumm.eu/en/about_eumm, 26. 3. 2013.

⁵⁴ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 21-22 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx)).

3 VYBRANÉ MOMENTY A OSOBNOSTI Z HISTORIE A JEJICH VLIV NA SITUACI V JIŽNÍ OSETII

3.1 Uzavření trhu v Ergneti jako bod zlomu ve vztazích mezi Jihoosetinci a Gruzínci

Trh v Ergneti se nacházel několik stovek metrů od města Cchinvali. Cchinvali se nachází několik kilometrů od (administrativní) hranice s Gruzíí, a Ergneti tak bylo vhodným místem, kde mohli obchodovat jak Osetinci, tak Gruzínci⁵⁵, jelikož hranice mezi Gruzíí a Jižní Osetií byla pohodlně průchodná (Matsuzato 2009; 234). Gruzínská strana dodávala na trh zemědělské produkty, Rusko dodávalo všechny druhy zboží. Z obchodu trhu tedy těžilo i Rusko, které k dopravě zboží tam i zpět využívalo Rokský tunel, který se nachází na rusko-jihoosetské hranici a Gruzie nad ním nemá žádnou kontrolu, takže zboží neprocházel proclením⁵⁶; z Jižní Osetie se tak stala velká duty free zóna a z trhu v Ergneti se během 90. let stalo obrovské překupnické místo. Jediná strana, která z obchodování na ergnetském trhu netěžila, byla gruzínská vláda. Trh však fungoval dál a různá jednání o jeho budoucnosti byla neúspěšná, protože z trhu profitovaly i gruzínské a jihoosetské autority, které jednání blokovaly (Kukhianidze 2009; 223-4).

Gruzínská vláda se snažila na tento problém nějak reagovat, pokud by se však rozhodla omezit únik peněz do Ruska skrz neproclený obchod v jihoosetském Ergneti tím, že by s Jižní Osetií vytvořila celní hranici, de facto by tím uznala její nezávislost (Kukhianidze 2009; 224). Prezident Saakašvili se proto v rámci své snahy o opětovné nabytí kontroly nad Jižní Osetií rozhodl potlačit organizovaný zločin, především překupnictví, na jejím území. Ergnetský trh byl zrušen hned v prvním roce, kdy se Saakašvili dostal k vládě⁵⁷.

⁵⁵ Georgia Times (2013). *Ergnet market is unsafe?*, 4. 2. 2013 (<http://www.georgiatimes.info/en/analysis/86296.html>, 21. 3. 2013).

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Tamtéž.

Přímým důsledkem uzavření trhu v Ergneti, bylo omezení kontaktů mezi etnickými Gruzínci a Jihoosetinci⁵⁸. Tyto dvě skupiny, mezi kterými v minulosti bez problémů fungovala smíšená manželství (Matsuzato 2009; 242), se od sebe oddělily ještě více po tom, co byla uzavřena silnice mezi Cchinali a Javou v místech, která obývali etničtí Gruzínci. Z toho důvodu pak byla vybudována silnice, která spojuje Cchinali s Rokským tunelem přímo (o významu Rokského tunelu pojednává samostatný oddíl práce níže). Paralelně k tomu byla spojena gruzínská enkláva žijící na jihoosetském území s gruzínským územím novou silnicí, která již nevedla přes Chcinali. Tím se interakce mezi Gruzínci a Jihoosetinci ještě více omezily (Matsuzato 2009; 234)

Další zhoršení vztahů přišlo v roce 2008 v důsledku srpnové pětidenní války mezi, kdy se vzájemné vztahy Osetinců a Gruzínců dostaly až do takové podoby, že se dokonce začala objevovat nařčení z genocidy. Genocidu údajně páchaly gruzínské jednotky a podle ruského pohledu takto umřelo přibližně 1000-2000 lidí (Nielsen 2009; 179), Human Rights Watch však uvádí pouze 44 mrtvých a 273 zraněných (Bonner 2008; 81). Jihoosetská strana uvádí, že genocida probíhala, nezmiňuje se však o počtech mrtvých (Matsuzato 2009; 241). V roce 2008 také přestala fungovat komunikace mezi Tbilisi a Cchinali. Gruzie tehdy ztratila kontrolu i nad gruzínskými vesnicemi v Jižní Osetii, kterou do té doby měla⁵⁹.

Vztahy mezi Jihoosetinci a Gruzínci se dostaly ze stavu, kdy bez problémů fungovala smíšená manželství, do situace, kdy pouhá myšlenka na integraci do Gruzie budí v Jihoosetincích téměř odpor (Matsuzato 2009; 241). Tento vztah se postupně přeměnil po tom, co gruzínská vláda odmítala jednat s představiteli Jižní Osetie. Ti byli naopak zahleděni do své snahy o získání

⁵⁸ Georgia Times (2013). *Ergneti market is unsafe?*, 4. 2. 2013 (<http://www.georgiatimes.info/en/analysis/86296.html>, 21. 3. 2013).

⁵⁹ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 1 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

nezávislosti a jakákoli jednání by stejně odmítali (Müllerson 2009; 7-8). Dalším kamenem úrazu v bilaterálních vyjednáváních je požadavek Gruzie, aby Jižní Osetie nejprve uznala, že je integrální součástí Gruzie. Jižní Osetie naopak odmítá veškeré návrhy, které nezahrnují Jižní Osetii jako samostatný stát⁶⁰. V roce 2004 byly vydány plány na postupné usmíření stran, kterého mělo být dosaženo ve třech fázích – demilitarizace a budování důvěry; sociální a ekonomická rehabilitace; politické ustálení. S takovýmto plánem přišel nejprve Michail Saakašvili a když se ukázalo, že chybí vůle převést dohody do praxe, vydal Eduard Kokojty podobný plán, který ale ztroskotal na stejném problému⁶¹. Politické kroky a nevěle zlepšovat vztahy mezi oběma územími tedy způsobily postupné oddálení etnik a vznik nevraživosti mezi nimi.

V rozhovorech, které poskytl úřadující prezident Leonid Tibilov v roce 2012, jasně uvedl, že jednání s Gruzii je pro Jižní Osetii bezpředmětné, pokud nebude z gruzínské strany uznána nezávislost Jižní Osetie. Pokud by se tak stalo, Jižní Osetie bude připravena navázat standardní mezistátní vztahy⁶². Prozatím dle jeho slov zůstává garantem jihoosetinské bezpečnosti Rusko⁶³.

3.2 Rokský tunel a jeho vliv na gruzínsko-jihoosetské vztahy

Jak již bylo výše zmíněno, Jižní Osetie se nachází při severní hranici Gruzie a Ruské federace, respektive Severní Osetie-Alanie (federální subjekt Ruské federace), od které ji dělí přirozená přírodní bariéra v podobě Kavkazského pohoří. Po celé délce sdílené hranice mezi Ruskem a Jižní Osetií se nachází

⁶⁰ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 11 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx)).

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=2490>, 21. 3. 2013.

⁶³ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na?: <http://presidentruo.org/?p=1704>, 21. 3. 2013.

pouze jeden hraniční přechod – Rokský tunel, který byl vybudován v 80. letech⁶⁴.

Přestože přechod nefunguje celý rok (na zimu se zavírá) (Matsuzato 2009; 241), je předmětem mnoha sporů mezi Jižní Osetií a Gruzii. Díky výhodné poloze Rokského tunelu nad ním mají kontrolu pouze jihoosetinské síly (zaštitěné Ruskem) (Kukhariadze 2009; 223-4), a gruzínská vláda tak nemá šanci zjistit, co či kdo tunelem prochází na území Jižní Osetie. Během let se objevilo několik situací, kdy byl Rokský tunel využit Ruskem k dopravě materiálu na jihoosetské území. Některé z těchto událostí jsou prokazatelné, jiné jsou pouze domněnkami gruzínské vlády. Již během 90. let byl tunel využíván k přepravě materiálu na a z trhu v Ergneti – většina zboží, která ergnetským trhem prošla, přicházela právě tunelem. (Kukhariadze 2009; 223-4). V roce 2004 po vyostření sporů mezi Jižní Osetií a Gruzii, Rusko údajně posílalo Rokským tunelem Jihoosetincům podporu ve formě vojenského vybavení, a dokonce prý i přibližně 1000 kozáků (tento případ patří mezi neověřená podezření gruzínské vlády)⁶⁵. Pro stejné účely pak Rusko využilo tunel v roce 2008 během srpnového konfliktu pro přepravu 58. armády, která následně celý spor rozhodla (Matsuzato 2009; 233). Kromě těchto časově konkrétních příkladů Rusko podle Tbilisi posílá nelegální vojenskou pomoc stále. Nedostatečná kontrola Rokského tunelu tím pádem dělá z Jižní Osetie černou díru, která představuje hrozbu pro celý svět (jedněmi z nebezpečných artiklů, které jsou tunelem přepravovány, jsou údajně padělané dolary a radioaktivní materiál)⁶⁶

⁶⁴ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 16 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

⁶⁵ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 4 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

⁶⁶ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 12 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

Kvůli výše zmíněným událostem i kvůli snaze získat vládu nad celým svým integrálním územím se Gruzie snaží nad Rokským tunelem získat aspoň minimální kontrolu. Tu v minulosti prosazovalo v rámci Smíšené kontrolní komise⁶⁷, dokonce získkem kontroly podmiňovala jednání v rámci Komise⁶⁸. Kromě Gruzie požaduje sdílenou kontrolu Rokského tunelu i OBSE jako jeden z kroků, které by vedly k postupnému vyřešení konfliktu⁶⁹. Přes všechny tyto snahy se však ke kontrole tunelu Gruzie nedostala, Rusko dokonce označilo myšlenku OBSE za nerealistickou⁷⁰. Gruzie tedy přistoupila k takovému opatření, že vše, co se dostane na její území skrz Jižní Osetii (a tedy Rokským tunelem), je na gruzínském území nelegálně. Paralelně k tomu Jižní Osetie prohlásila, že jediná legální cesta, která vede na její území je Rokský tunel⁷¹. Tato nařízení však v současnosti nebudou nejspíše striktně dodržována. V průběhu voleb v letech 2009, 2011 a 2012 se hovořilo o uzavírání hraničních přechodů mezi Jižní Osetií a Gruzii (viz níže kapitolu Volby). Z toho lze usuzovat, že hranice mezi Gruzii a Jižní Osetií jsou v posledních letech aspoň v nějaké míře propustné.

Třetím aktérem, který figuruje v oblasti Rokského tunelu je kromě Jižní Osetie a Gruzie i Rusko. To, jak již bylo zmíněno, snahy OBSE i Gruzie o sdílenou kontrolu odmítá. V roce 2004 po teroristickém útoku v Beslanu Rusko přijalo opatření, které, dá se říct, otestovalo gruzínskou trpělivost. V rámci protiteroristických opatření uzavřelo hraniční přechod s Gruzii v Larsi, ovšem Rokský tunel nechalo otevřený s odvodněním, že se nejedná o standardní

⁶⁷ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 15 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

⁶⁸ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 9 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx).

⁶⁹ Tamtéž, s. 17.

⁷⁰ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 19 (http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf, 26. 3. 2013).

⁷¹ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 15 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

mezinárodní hraniční přechod. Vše tedy do Gruzie muselo putovat přes Rokský tunel a Jižní Osetii. Přestože Gruzie zadržela na jihoosetsko-gruzínské hranici několik autobusů a nákladních automobilů, nemohla stoprocentně trvat na nařízení o ilegálním vstupu na své území přes Jižní Osetii, a tak na gruzínské území i přes nelibost vlády dostávali lidé i materiál přes Rokský tunel⁷².

Přestože OBSE (a další aktéři) opakovaně doporučují zavést nějakou formu sdílené kontroly Rokského tunelu, Rusko tyto návrhy odmítá. Díky podpoře, kterou Rusko vyjadřuje Jižní Osetii, se Rokský tunel stává předmětem sporů. Gruzie požaduje aspoň částečnou kontrolu, aby měla přehled o propustnosti hranice, skrz kterou údajně proudí Jižní Osetii nelegální podpora. Neochota dohodnout se na společném postoji samozřejmě přináší další část nepřátelství do tohoto regionu, a tak i politicko-geografický jev má značný vliv na vztahy mezi Jižní Osetií, Ruskem a Gruzii.

3.3 Dimitrij Sanakojev (období dvojí vlády Jižní Osetie)

V roce 2006 se v Jižní Osetii konaly prezidentské volby. Kromě voleb, které byly uspořádány pod záštitou Cchinvali, byly uspořádány volby další, za jejichž pořadatele může být označena vesnice Erdevi, která se nachází v gruzínské části konfliktní zóny. Kromě prezidentských voleb zároveň probíhalo (v obou případech) i referendum o budoucnosti Jižní Osetie.

Volby vedené Cchinvali vyhrál Eduard Kokojty, který zastával prezidentskou funkci i v předešlém období, s údajnou podporou 98,1 % hlasů (přibližně 55 tisíc hlasů). Referendum se v této oblasti týkalo toho, zda obyvatelé Jižní Osetie souhlasí s tím, že Jižní Osetie bude nadále suverénním státem, který

⁷² International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 17, 25 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

se má snažit o mezinárodní uznání. Dle údajů Cchinvali hlasovalo pro „ano“ 99,89 % voličů.

Alternativní volby byly uspořádány skupinou lidí, kteří byli v čele Jižní Osetie za vlády prezidenta Čibirova. V jejich čele stál Dimitrij Sanakojev a jiní osetinští aktivisti, kteří žili na území konfliktní zóny spravovaném Gruzii. Volební komise, která byla ustanovená v Erdevi, prohlásila, že Sanakojev získal 96 % hlasů (přibližně 57 tisíc voličů) a jako své sídlo si vybral Kurtu. Alternativní referendum se voličů tázalo, zda si přejí zahájení vyjednávání s Gruzii o federálním uspořádání. V tomto referendu se voliči také vyjádřili kladně, a to s výsledkem 94 % hlasů pro „ano“.

Vzhledem k populaci Jižní Osetie, která se v roce 2006 pohybovala mezi 60 a 70 tisíci, je zřejmé, že výsledky obou prezidentských voleb byly nadnesené. Přestože měl Sanakojev podporu pouze gruzínské části obyvatelstva Jižní Osetie, gruzínská vláda ho jmenovala hlavou nové prozatímní administrativní jednotky⁷³.

Dimitrij Sanakojev, etnický Osetinec⁷⁴, se podílel na řízení Jižní Osetie v období vlády Ludviga Čibirova. Mezi lety 1996 a 1998 zastával pozici ministra obrany Jižní Osetie, následně se stal vicepremiérem a poté premiérem Čibirovi vlády. Když byl v roce 2006 zvolen v alternativních volbách prezidentem Jižní Osetie, zaměřil se se svou politickou stranou, Lidé Jižní Osetie (People of South Ossetia), na regulaci vztahů mezi Jižní Osetií a Gruzii. Sanakojevovy snahy pro něj samotného však začaly být velmi nebezpečné, a proto přesídlil na území kontrolované Gruzii. Jako představitel prozatímní administrativní jednotky měl podporu především ze strany Gruzinců žijících na území Jižní Osetie. Tím jim dal možnost vyjádřit se

⁷³ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 1-3 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx), 26. 3. 2013).

⁷⁴ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 1 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>).

svobodně ve volbách a ukázal veřejnosti, že oficiální stanoviska Cchinvali nejsou jediným hlasem Jižní Osetie. Po pětidenní válce, která proběhla v srpnu roku 2008, bylo Sanakojevovi zabaveno jihoosetskou výzvědnou službou mnoho dokumentů a byl obviněn ze spojení s gruzínskou výzvědnou službou, která měla organizovat násilí na jihoosetském území. Sanakojev tato nařčení popřel (Matsuzato 2009; 238-239).

Sanakojev, který zvolil cestu dialogu s gruzínskou vládou a pokračoval v politice Ludviga Čibirova, se ocitl na pomezí gruzínsko-jihoosetských vztahů, přičemž každá ze stran na něj pohlížena naprosto odlišně. Pro Gruzii byl Sanakojev vhodným spolupracovníkem, jelikož nebyl (jako ostatní Jihoosetinci) příliš zaujatý myšlenkou nezávislosti, ale zároveň byl bývalým členem separatistické vlády, a šlo mu především o zlepšení situace Jižní Osetie, případně o její autonomii v rámci Gruzie. Gruzie se rozhodla, že si skrz Sanakojeva a jeho vliv na gruzínskou část Jižní Osetie získá přízeň i ostatních obyvatel; tuto přízeň si chtěla získat díky poskytování ekonomických výhod a investice gruzínské části, aby osetská část následně pochopila, že spolupráce s Gruzii se ekonomicky vyplatí. Jelikož však Gruzie vnímal konflikt politicky, a ne etnicky, nepřikládala větší pozornost různým požadavkům Jižní Osetie na nezávislost. Ty jsou natolik silné, že se jich Jihoosetinci nevzdají pouze kvůli ekonomickým lákadlům a politickému tlaku. Cchinvali naopak Sanakojeva vnímá jako nedůvěryhodného zrádce, kterého Gruzie podplatila, aby narušoval dosavadní výhledy mírových jednání. Podobný názor má na Sanakojeva Rusko, které tvrdí, že jmenováním Sanakojeva představitelem Jižní Osetie, oslabila Gruzie mírové dohody uzavřené s Cchinvali⁷⁵.

Jak již bylo zmíněno výše, Sanakojevova administrativa nevydržela déle než do pětidenní války v roce 2008. Pokusy o sblížení Jižní Osetie a Gruzie touto cestou tedy ztroskotaly a vztahy mezi těmito územími se pak vyvíjely poznamenané válečným konfliktem.

⁷⁵ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 4-7 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx), 26. 3. 2013).

3.4 Eduard Kokojty

V roce 2001 se v Jižní Osetii konaly prezidentské volby a jejich vítězem se stal Eduard Kokojty, který tak ve funkci vystřídal bývalého prezidenta Ludwiga Čibirova. Kokojty přinesl na politiky Jižní Osetie novou směr, který se nejvýrazněji projevil rozdílným pohledem na spolupráci s Gruzii – oproti Čibirovovi, jehož politika byla vůči Gruzii vcelku vstřícná, Kokojty prosazoval jasnou orientaci na Rusko, čímž se vztahy mezi Gruzii a Jižní Osetií zhoršily⁷⁶.

Kokoity, který před svým zvolením působil v Moskvě jako obchodní zástupce Jižní Osetie, byl ve své funkci velmi loajální Rusku. Za tuto oddanost disponoval některými právy na kontrolu určitých vnitřních záležitostí, jako jsou například elektronická média a tisk. Mluvíme-li o tom, že Kokojty nedisponoval všeobecnou kontrolou, je nutné zmínit, že tuto kontrolu sdílel s různými politickými představiteli delegovanými z Ruska (takto se například do funkce dostal premiér, vicepremiér, a ministři obrany, ekonomického rozvoje a financí)⁷⁷.

Nejdůležitějším rokem prvního období Kokojtyho vlády byl rok 2004, kdy v parlamentních vyhrála jeho (mateřská) strana Jednota. Zároveň se v důsledku nástupu nového gruzínského prezidenta Michaila Saakašviliho a jeho politiky zhoršily vztahy mezi Jižní Osetií a Gruzii. Od roku 2004 se také začínají objevovat nařčení o zapletení Eduarda Kokojtyho do nelegálních činností, jako například překupnictví, korupce či zpronevěra peněz. Zhoršení vztahů s Gruzii vedlo k různým potyčkám, které byly následně ukončeny uzavřením dohody mezi Saakašvilim a Kokojty. Saakašvili následně přišel s návrhem integrace Jižní Osetie zpět do Gruzie, kdy by tento regiony

⁷⁶ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2012 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/south-ossetia>, 25. 3. 2013).

⁷⁷ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 9-10 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx)).

disponoval rozšířenými autonomními právy. Kokojty návrh odmítl, čímž dal opět najevo svou přízeň nezávislé Jižní Osetii a Moskvě⁷⁸.

Díky krizi z roku 2004 byl v roce 2006 znovuzvolen do druhého prezidentského období⁷⁹, dle oficiálních státních informací získal Kokoty 98,1 % hlasů⁸⁰. Přestože byl průběh voleb kritizován Evropskou unií či Spojenými státy americkými, Kokojty do své funkce nastoupil⁸¹. V rámci těchto voleb proběhly i alternativní volby, které vyhrál Dimitrij Sanakojev (viz výše).

Po proběhnutí pětidenní války v srpnu roku 2008 získala Jižní Osetie uznání své nezávislosti ze strany Ruské federace. Kokojty prohlásil, že Jižní Osetie se jako nezávislý stát těší na spojení se Severní Osetií, přestože Rusko nikdy nijak nepodporovalo myšlenku začlenění Jižní Osetie do svého území. Kokojty tedy od této rétoriky odstoupil, ale v roce 2009 prokázal, že se jí plně nevzdal, když před parlamentními volbami prohlásil, že integrace do Ruska bude pokračovat, a jeho strana Jednota udělala z tématu integrace své hlavním volební heslo. (Jednota v těchto volbách potvrdila svou pozici nejsilnější strany)⁸².

Po proběhlém konfliktu se Kokojtyho hlavním úkolem stala obnova země, která především spočívala v koordinaci finanční podpory Ruské federace. Rekonstrukce země však probíhala velmi pomalu a Kokojty se v letech 2009 a 2010 nadále potýkal s obviněními ze zpronevěry peněz; toto jeho jednání mu přineslo nespokojenost veřejnosti⁸³. Kontrola finanční podpory vedená ruskou účetní komorou, která proběhla v roce 2009, ukázala, že pouze 15 milionů

⁷⁸ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2011 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2011/south-ossetia>, 25. 3. 2013).

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ International Crisis Group (2007). *Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly*, s. 3 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx), 26. 3. 2013).

⁸¹ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 10 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>, 26. 3. 2013).

⁸² Tamtéž, s. 13.

⁸³ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2012 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/south-ossetia>, 25. 3. 2013).

dolarů z celkových 55 milionů dorazila do Jižní Osetie; z těchto 15 milionů pak bylo použito pro obnovu země pouze 1,4 milionu. Kontrola finančních prostředků se stala také důvodem roztržky mezi Kokojtym a jeho premiérem Vadimem Brovcevem (dosazeným Ruskem. Je však pravděpodobné, že loajalita Kokojtyho byla pro Rusko natolik důležitá, že i přes zjištěné problémy ve financování rekonstrukce Jižní Osetie pokračovalo, jelikož si nepřálo další nestabilitu v této oblasti (Jižní Osetie sousedí s problémovými ruskými regiony severního Kavkazu)⁸⁴.

V roce 2011 skončil Eduardu Kokojtymu druhé prezidentské období, což vzbudilo zájem veřejnosti o to, zda se bude snažit o změnu ústavy, která by mu povolila kandidovat potřetí. Eduard Kokojty tento krok neprovedl a v roce 2011 odstoupil z funkce (viz níže).

Eduard Kokojty zastával post prezidenta Jižní Osetie v období, kdy se jihoosetské vztahy s Gruzii výrazně horšily, zatímco vztahy s Ruskem byly upevňovány. Nelze samozřejmě soudit, do jaké míry je zhoršení vztahů s Gruzii Kokojtyho zásluhou, je však zřejmé, že za jeho vlády proběhly události, které ke zhoršení přispěly, bez toho, aby do nich Kokojty ve jménu regulace konfliktu vstupoval.

V roce 2013 Kokojty oznámil svůj návrat do politiky. Toto oznámení přišlo rok před tím, než se budou konat další parlamentní volby, ve kterých Kokojtyho strana disponuje většinou. Kokojty v rámci svého oznámení také pronesl řeč, ve které se kritizuje první rok vlády nového prezidenta Leonida Tibilova a ospravedlňuje svá nařčení a obvinění z minulosti⁸⁵. V současné situaci nelze říct, jaké jsou budoucí plány Eduarda Kokojtyho, pokud se mu ale podaří získat zpět podporu obyvatelstva je možné, že díky své loajalitě Rusku, opět nastoupí do nějaké státní funkce.

⁸⁴ International Crisis Group (2010). *South Ossetia: The burden of recognition*, s. 7-11 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/2015%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/2015%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx), 26. 3. 2013).

⁸⁵ Echo Kavkaza (2013). *Kakov političeskij ves Kokojty?*, 27. 3. 2013 (<http://www.ekhokavkaza.com/content/article/24939822.html>, 30. 3. 2013).

4 POLITICKÝ SYSTÉM

Politický systém každé země je formován nejen ústavou, ale také historickou zkušeností a tradicí toho kterého státu. Zároveň má politický systém vliv na politickou kulturu i společnost, která se na jeho základě rozhoduje, pro jakou alternativu se rozhodne ve volbách.

Ve státech, které mají již dlouhou tradici (např. Spojené království, Francie nebo Spojené státy americké), se politický systém přirozeně a postupně vyvíjel po celou dobu jejich existence, a proto se dá říci, že je stabilní. Státy, které zatím neexistují příliš dlouho (mají kratší otisk v historii), se při formování svého politického systému mohly inspirovat v již zaběhnutých modelech (samozřejmě s přihlédnutím k vlastní historii, tradici a kultuře). Ovšem díky kratší době existence tohoto systému v praxi, nemusí být zatím zcela stabilní.

Jak již bylo zmíněno výše, politický systém má vliv na společnost a společnost na politický systém. Přestože Jižní Osetie není (plně) suverénním státem, politickým systémem disponuje úplně stejně jako jiné státy. A i zde nám může politický systém pomoci osvětlit situaci v zemi, která de facto existuje od roku 1991, čímž se řadí mezi velmi mladé subjekty. Tento fakt by podle výše zmíněných analogií měl přispívat k nestabilitě politického systému, a tedy i společnosti.

Samostatný stát Jižní Osetie vznikl de facto 29. května 1992, kdy Nejvyšší sovět republiky Jižní Osetie vydal Akt o vyhlášení nezávislosti Republiky Jižní Osetie. V Aktu se Nejvyšší sovět odvolává na právo na sebeurčení podle Charty OSN, výsledky voleb do Nejvyššího sovětu, které proběhly v prosinci 1990, a projev vůle národa vyjádřený v referendu z ledna roku 1992⁸⁶, ve které

⁸⁶ Akt provozglašenija nězavisimosti Respubliki Južnaja Osetija (1992), dostupné na: <http://www.osetinfo.ru/conf901>, 25. 3. 2013

občané Jižní Osetie velkou většinou podpořili odtržení od Gruzie a integraci do Ruska⁸⁷.

4.1 Ústava z roku 2001

Aktuální ústava Jižní Osetie byla přijata 8. dubna 2001 na základě referenda⁸⁸ a skládá se z devíti hlav, které jsou rozděleny na 93 článků, a závěrečných a přechodných ustanovení⁸⁹.

4.1.1 Výkonná moc

Výkonná moc náleží prezidentovi republiky a vládě. Pravomoci jsou mezi tyto dva orgány rozděleny ve prospěch prezidenta, a díky tomu můžeme mluvit o prezidentském režimu s poměrně silným prezidentem.

Prezidentem Jižní Osetie může být zvolen občan Jižní Osetie starší 35 let, který disponuje volebním právem, ovládá národní jazyk a žil posledních 10 let na území Jižní Osetie. Prezident je hlavou výkonné moci a má velkou rozhodovací moc ve vnitropolitických i mezistátních záležitostech. Je volen v přímých volbách na pětileté funkční období a může být zvolen maximálně dvakrát po sobě. V době výkonu své funkce musí prezident pozastavit členství v politické straně (pokud je členem nějaké) a zároveň nesmí vykonávat další jiné funkce – především nesmí být poslancem parlamentu a vykonávat funkce ve státních orgánech.

⁸⁷ International Crisis Group (2004). *Georgia: Avoiding war in South Ossetia*, s. 3 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013).

⁸⁸ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=15>, 25. 3. 2013.

⁸⁹ Ústava Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=14>, 25. 3. 2013.

Jak již bylo zmíněno výše, prezident řídí vnitřní i vnější politiku státu a je šéfem exekutivy. Z tohoto postu má mnoho pravomocí, díky kterým může vykonávat určité kroky bez souhlasu ostatních orgánů. Prezident má právo zasedat ve vládě, schvalovat její složení i strukturu výkonné moci (z vlastního rozhodnutí může rozhodnout o odstoupení vlády). Zároveň se souhlasem parlamentu jmenuje a odvolává premiéra. V případě trojího odmítnutí kandidáta na premiéra ze strany parlamentu jmenuje prezident premiéra přímo svým dekretem. Kromě premiéra jmenuje a odvolává představitele dalších exekutivních funkcí (např. úředníky v rámci exekutivy, vedoucí prezidentské administrativy, zástupce prezidenta). Mezi další funkce, které prezident přímo jmenuje, patří polovina centrální volební komise, rada bezpečnosti a dva soudci ústavního soudu (třetího jmenuje se souhlasem parlamentu).

Prezident disponuje pravomocemi i ve vztazích s parlamentem. Má právo svolat mimořádné zasedání parlamentu a v případech určených ústavou má právo ho rozpustit; prezident také vyhláší volby do parlamentu. Prezident navrhuje parlamentu jmenování i odvolání různých představitelů státních pozic – například předsedu národní banky, generálního prokurátora či předsedu centrální volební komise. Jelikož má prezident i legislativní pravomoc, může (stejně jako parlament) navrhnout zákony. Prezident Jižní Osetie je dále náčelníkem ozbrojených sil, přičemž má právo jmenovat a odvolávat vysoké vojenské hodnostáře a vyhlášovat a ukončovat volku či stav nouze (o čemž pak musí neprodleně informovat parlament). V případě, že prezident ukončí svoji funkci předčasně, vedení státu se ujímá předseda vlády, případně pak předseda parlamentu. Ústava jasně říká, že prezident nemá následující pravomoci: vyvolat hlasování o rozpuštění parlamentu, vyhlášovat referenda a navrhnout ústavní změny.

Vláda Jižní Osetie je kolektivní orgán exekutivy. Vzhledem k tomu, že nejvyšším představitelem výkonné moci je v Jižní Osetii prezident, pravomoci a postavení vlády tomu odpovídají. Směr, kterým se vláda ubírá, proto určuje prezident. Pokud prezident ukončí svoje působení ve funkci, přestává fungovat

i vláda. V čele vlády stojí předseda vlády, kterého jmenuje prezident společně s parlamentem. Pokud ze své funkce předseda vlády odstoupí, její pravomoci se sníží.

Pokud se vláda rozhodne odstoupit, rozhodnutí o ukončení její doby působení vykonává prezident. Ukončení působnosti vlády může způsobit i parlament, který může vládě vyjádřit nedůvěru. Pro úspěšné vyjádření nedůvěry stačí parlamentu prostá většina poslanců. V případě, že byla vládě vyslovena nedůvěra, prezident přijímá její demisi i v případě, že s rozhodnutím parlamentu nesouhlasí. Pokud se parlament rozhodne o důvěře vládě hlasovat v období do dvou měsíců od minulého hlasování, prezident vládu automaticky odvolává. Tato vláda pak zůstává ve funkci do té doby, než je sestavena vláda nová.

4.1.2 Zákonodárna moc

Parlament republiky Jižní Osetie je nejvyšším zákonodárným orgánem republiky Jižní Osetie; je jednokomorový a skládá se z 34 poslanců, kteří jsou voleni smíšeným volebním systémem – 19 poslanců je voleno většinovým volebním systémem a zbylých 15 poslanců je voleno proporčním volebním systémem.

Poslancem parlamentu může být člověk, který je občanem Jižní Osetie, v den voleb dosáhne minimálně věku 21 let a který žil posledních pět let na území Jižní Osetie. Po zvolení do parlamentu pak poslanec nesmí být členem jiného zastupitelského orgánu. Poslanec může pracovat v parlamentu s možností zisku platu – v případě, že za svou práci v parlamentu získává plat, nesmí vykonávat další výdělečné činnosti s výjimkou vyučování, vědeckého výzkumu a tvůrčí činnosti. Parlament si ze svého středu volí svého předsedu a jeho zástupce, kteří pak řídí zasedání a mají na starosti vnitřní chod parlamentu.

Parlament má mnoho pravomocí, z nichž velmi zásadní je právo měnit ústavu či ji doplňovat, přijímat ústavní zákony a zákony a kontrolovat jejich dodržování. Parlament také schvaluje rozpočet země a kontroluje jeho dodržování. Mezi další pravomoci parlamentu patří ustanovování daní, rozhodování o správní organizaci a rozhodování o změně administrativních hranic. Parlament také zřizuje centrální volební komisy, polovinu jejichž členů jmenuje. Samostatně dále volí dva soudce ústavního soudu a spolu s prezidentem se pak v různých měrách podílí na jmenování a odvolávání dalších představitelů státní moci – např. předsedu volební komise, generálního prokurátora a představitele soudní moci.

Parlament vyhlašuje prezidentské volby, předkládá otázku o důvěře vládě, ratifikuje mezinárodní smlouvy a má další pravomoci určené ústavou nebo ústavními zákony. Parlament má právo vyjádřit nedůvěru kterémukoli členovi vlády nebo vládě jako celku. Pokud pro nedůvěru hlasuje většina poslanců, prezident odvolá daného člena vlády svým dekretem, a to i v případě, že by s vyjádřením parlamentu nesouhlasil (viz výše).

Vzhledem k tomu, že je parlament nejvyšším legislativním orgánem, disponuje právem vydávat legislativní akty. Pro uvedení zákona v platnost je nutné získat prostou většinu hlasů, v případě změny ústavy je nutné získat dvě třetiny hlasů.

Zákon, který parlament odsouhlasí, putuje k prezidentovi, který jej svým podpisem uvede v platnost. V případě, že prezident odmítne zákon podepsat, vrací se jednání zpět na půdu parlamentu. Pokud parlament odsouhlasí tento zákon ve stejném znění aspoň dvou třetinovou většinou, zákon vejde v platnost.

V případě, že se prezident dopustí velezrady či úmyslného trestného činu, má parlament právo prezidenta odvolat. (Parlament se tímto případem zabývá,

pokud s tím souhlasí aspoň třetina poslanců.) Prezident je zbaven své funkce, pokud se pro to parlament rozhodne minimálně tří čtvrtěční většinou⁹⁰.

4.2 Volby

Volby jsou systémem, který umožňuje lidem vyjadřovat se k vedení státu, případně se podílet na změně politické reprezentace a nasměrování politiky. Aby volby splňovaly tuto svoji funkci, měly by být vedeny v demokratickém duch – měly by být svobodné, všeobecné, rovné a tajné a nabízet různé politické alternativy.

Pokud přihlédneme k výsledkům voleb a dělbě moci v určitém politickém systému, můžeme si vytvořit představu o tom, zda vedení státu bude probíhat bez komplikací či s nimi. V případě Jižní Osetie, kdy mluvíme o prezidentském režimu, mohou nastat dvě situace – prezident může mít v parlamentu oporu nebo opozici.

Pro současný chod Jižní Osetie jsou tedy důležité dvoje, respektive troje poslední volby. Jsou to volby do parlamentu v roce 2009, volby prezidenta v roce 2011 a opakované volby prezidenta, které se konaly v roce 2012 z důvodu údajné neplatnosti voleb z roku 2011⁹¹. Zajímavým rysem jihoosetského volebního systému je to, že přestože je Jižní Osetie prezidentský režim, volby do parlamentu a volby prezidenta neprobíhají paralelně.

⁹⁰ Ústava Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=14>, 25. 3. 2013.

⁹¹ Stránky Osinform.ru, dostupné na: <http://osinform.ru/32516-srochno-verhovnyy-sud-yuzhnoy-osetii-priznal-vybory-nedeystvitelnymi.html>, 26. 3. 2013.

4.2.1 Volby do parlamentu 2009

Na konci května roku 2009 proběhly v Jižní Osetii volby do parlamentu pátého svolání (созыба). Do parlamentu kandidovaly čtyři strany: Komunistická strana republiky Jižní Osetie, Republikánská politická strana Jednota (rusky Единство), Republikánská socialistická strana Fydybasta (Отчество) a Národní strana republiky Jižní Osetie⁹². Národní strana, Jednota a Komunistická strana jsou proprezidentské (tehdejším prezidentem byl Eduard Kokojty), Fydybasta je občas prezentována jako opoziční⁹³. Dvěma opozičním stranám bylo údajně Centrální volební komisí zakázáno kandidovat⁹⁴.

Přestože ústava⁹⁵ Jižní Osetie i ústavní zákon věnující se volbám do parlamentu Jižní Osetie mluví o rozdělení mandátů dle smíšeného volebního systému⁹⁶, proběhly tyto volby na základě čistě proporcího volebního systému kandidátních listin⁹⁷. Bohužel se mi nepodařilo najít důvod této změny.

Volit mohli občané Jižní Osetie na samotném území Jižní Osetie nebo v sedmi volebních okrscích v zahraničí. Šest z nich bylo otevřeno na území Severní Osetie, jeden v Moskvě⁹⁸. S účastí 81,93 % obyvatelstva získaly strany

⁹² Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=134:-100-&catid=39:-2009&Itemid=61, 26. 3. 2013.

⁹³ Srv. The Telegraph (2009). *Russia ally strengthens grip on South Ossetia*, 1. 6. 2009

(<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/georgia/5421164/Russia-ally-strengthens-grip-on-South-Ossetia.html>, 26. 3. 2013); a RIA Novosti (2009). *Unity Party leads parliamentary elections in South Ossetia*, 1. 6. 2009 (<http://en.rian.ru/world/20090601/155134347.html>, 26. 3. 2013).

⁹⁴ The Telegraph (2009). *Russia ally strengthens grip on South Ossetia*, 1. 6. 2009

(<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/georgia/5421164/Russia-ally-strengthens-grip-on-South-Ossetia.html>, 26. 3. 2013).

⁹⁵ Ústava Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=14>, 25. 3. 2013.

⁹⁶ Konstitucionnyj Zakon Respubliki Južnaja Osetija „O vborach deputatov Parlamenta Respubliki Južnaja Osetija“, dostupné na: <http://sojcc.ru/zakoniruo/226.html>, 26. 3. 2013.

⁹⁷ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=138:-31-2009-&catid=42:2009-06-02-12-05-34&Itemid=65, 26. 3. 2013.

⁹⁸ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=133:2009-06-01-07-43-29&catid=42:2009-06-02-12-05-34&Itemid=65, 26. 3. 2013.

následující preference – Jednota 46,38 %, Národní strana 22,58 %, Komunistická strana 22,25 % a Fydybasta 6,37 %. Pro získání mandátů musely strany překonat volební klauzuli ve výši 7 %. Do parlamentu se tedy dostaly tři první strany – Jednota získala 17 mandátů, Národní strana získala 9 mandátů a Komunistická strana získala 8 mandátů⁹⁹. Vzhledem k tomu, že parlament je v Jižní Osetii volen na období pěti let, v tomto složení funguje parlament i v současné době (funkční období mu skončí v roce 2014).

O chod voleb se starala Centrální volební komise Jižní Osetie, která na začátku května podepsala Protokol o spolupráci mezi Centrální volební komisí Ruské federace a Centrální volební komisí Republiky Jižní Osetie¹⁰⁰. Úřadující prezident Jižní Osetie Eduard Kokojty označil tyto volby za vítězství celého národa¹⁰¹. Tyto volby, které se konaly devět měsíců po konfliktu ze srpna roku 2008, byly podle něj testem státní nezávislosti, ve kterém Jižní Osetie uspěla¹⁰².

Zajímavá je podoba názvu nejsilnější strany Jižní Osetie, Jednoty (Единство), s jejím ruským protějškem, Jednotným Ruskem (Единая Россия). Obě strany se vyznačují velkou podporou veřejnosti a zároveň silně podporují prezidenta své země. Mezi stranami byla dokonce v srpnu roku 2008 uzavřena smlouva o spolupráci, která je založená především na výměně zkušeností a setkávání

⁹⁹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:
http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=134:-100-&catid=39:-2009&Itemid=61, 26. 3. 2013.

¹⁰⁰ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:
http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=40&Itemid=62, 26. 3. 2013.

¹⁰¹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:
http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=135:2009-06-02-10-21-39&catid=42:2009-06-02-12-05-34&Itemid=65, 26. 3. 2013.

¹⁰² RIA Novosti (2009). *Unity Party leads parliamentary elections in South Ossetia*, 1. 6. 2009 (<http://en.rian.ru/world/20090601/155134347.html>, 26. 3. 2013).

členů stran¹⁰³. K vítězství Jednoty ve volbách údajně také přispělo použití stejných metod, které používá Jednotné Rusko¹⁰⁴.

4.2.1.1 Hodnocení voleb

Reakce mezinárodního společenství na tyto volby byla velmi rozpolcená, a to především v souladu s tím, které státy či mezinárodní organizace Jižní Osetii uznávají nebo neuznávají.

Rusko ohodnotilo volby kladně. Fakt, že vítězná strana získala jen přibližně polovinu hlasů, což bylo dokonce méně než v předešlých volbách, je pro ně známka demokratičnosti¹⁰⁵. Vzhledem k tomu, že Rusko Jižní Osetii uznává jako suverénní stát a nabídlo mu pomoc při organizování voleb, záporná reakce by byla velmi překvapivá.

Během konání voleb byly v Jižní Osetii přítomny celkem tři skupiny zahraničních pozorovatelů: Mise pozorovatelů nevládních organizací Ruské federace a zemí Společenství nezávislých států (SNS), Mise asociace Občanská kontrola (Гражданский контроль) a skupina zahrnující hnutí Naši a spřátelené organizace ze zemí východní Evropy (Estonska, Ukrajiny, Lotyšska, Moldavska a Běloruska)¹⁰⁶.

Závěrečná hodnocení skupiny nevládních organizací Ruské federace a zemí SNS a Občanské kontroly jsou víceméně shodná a průběh voleb hodnotí kladně bez výrazných problémů. Zpráva Občanské kontroly uvádí drobná pochybení ve sčítání hlasů a stížnosti politických stran na vedení nelegální

¹⁰³ Soglašenije o mežpartijnom sotrudničestve meždu partijej „Jedinaja Rossija“ i Jugoosetinskoj partijej „Jedinstvo“ (2008), dostupné na: <http://cominf.org/node/1166478339>, 26. 3. 2013.

¹⁰⁴ The Telegraph (2009). *Russia ally strengthens grip on South Ossetia*, 1. 6. 2009 (<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/georgia/5421164/Russia-ally-strengthens-grip-on-South-Ossetia.html>, 26. 3. 2013).

¹⁰⁵ The Moscow News (2009). *The week in review - South Ossetia elections denounced by West*, 4. 6. 2009, dostupné na: <http://themoscownews.com/news/20090604/55379020.html>, 26. 3. 2013.

¹⁰⁶ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=42&Itemid=65, 26. 3. 2013.

kampaně. Tyto problémy jsou však uvedeny jen obecně a není z nich možné usoudit, do jaké míry mohly mít vliv na výsledky voleb¹⁰⁷.

Zpráva Hnutí Naši a spřátelených organizací také volby označila za demokratické a odpovídající mezinárodním standardům. Dle zprávy byla zvláštní pozornost věnována Leninogorské oblasti, které je obydlené především etnickými Gruzínci. Zde se volby konaly v podmínkách zesíleného tlaku ze strany Gruzie, která den před volbami šířila nepravdivé informace o distribuci humanitární pomoci obyvatelům Leninogorské oblasti právě v den konání voleb; distribuce se měla konat na území Gruzie. Když se pak lidé, kteří se na území Gruzie vydali, chtěli vrátit zpět na území Jižní Osetie, byli bezdůvodně zadržováni policií. Delegace hnutí Naši proto prý vyhledala zástupce monitorovací mise EU, aby je o tomto přístupu informovala. Pozorovatelé EU však s ohledem na svůj mandát odmítli v této situaci zakročit. Toto odmítnutí si hnutí Naši vyložilo i jako odmítnutí poskytnout bezpečnost občanů EU, kteří se účastnili mise Naši¹⁰⁸.

Reakce Gruzie, západních mezinárodních organizací a států na tyto volby byla naprosto odlišná. Spojené státy americké vyjádřily politování nad rozhodnutím uspořádat volby v regionu, který patří pod správu Gruzie, a neuznaly ani legálnost ani výsledky těchto voleb¹⁰⁹. Volby neuznalo ani NATO a EU, která je zároveň označila jako krok zpět v pokusu dosáhnout mírového a stabilního uspořádání v Gruzii. Gruzie volby ve svém problémovém regionu také neuznala¹¹⁰.

¹⁰⁷ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=133:2009-06-01-07-43-29&catid=42:2009-06-02-12-05-34&Itemid=65, 26. 3. 2013; a http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=137:2009-06-02-10-26-01&catid=42:2009-06-02-12-05-34&Itemid=65, 26. 3. 2013.

¹⁰⁸ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=136:-lr-&catid=42:2009-06-02-12-05-34&Itemid=65, 26. 3. 2013.

¹⁰⁹ Stránky velvyslanectví USA v Gruzii, dostupné na: <http://georgia.usembassy.gov/official-statements-20010/georgia-parliamentary-elections-in-south-ossetia-june-1-2009.html>, 26. 3. 2013.

¹¹⁰ The Moscow News (2009). *The week in review - South Ossetia elections denounced by West*, 4. 6. 2009 (<http://themoscownews.com/news/20090604/55379020.html>, 26. 3. 2013).

Kromě negativních reakcí západu se ozývá i kritika ze strany opozice a domácího prostředí. Jak již bylo zmíněno výše, dvěma opozičním stranám, bylo zabráněno v kandidatuře. Vůdce jihoosetské opozice Alan Gasiev označil tyto volby za naprosto nelegální¹¹¹. Do parlamentu se totiž dostaly jen proprezidentské strany. Strana Jednota, která z těchto stran stojí za prezidentem nejvíce, získala polovinu křesel. Prezident tedy získal v parlamentu velkou oporu a byl nařčen opozicí z toho, že se bude skrz loajální parlament snažit protlačit zákon, který by mu umožnil v roce 2011, kdy mu končil mandát druhého prezidentského období, kandidovat znovu¹¹². Předseda ruské prezidentské administrativy Sergej Naryškin mu doporučil, aby se držel existujících limitů¹¹³. Kokojty následně prohlásil, že kandidovat nehodlá¹¹⁴.

Další kritika vedla k obvinění Centrální volební komise z falšování počtů voličů¹¹⁵. Kritizován byl v tomto ohledu i velký počet volebních místností ve vesnicích, kde dříve bydleli Gruzínci a v době konání voleb byly téměř vylidněné. Opozice se obávala, že budou využity pro falšování výsledků¹¹⁶. Podle dalšího představitele jihoosetské opozice Alberta Džusojeva byli lidé nuceni volit¹¹⁷, což odporuje principům demokratických voleb.

¹¹¹ Al Jazeera (2009). *Incumbent leading South Ossetia poll*, 31. 5. 2009 (<http://www.aljazeera.com/news/europe/2009/05/200953121053563944.html>, 26. 3. 2013).

¹¹² The Telegraph (2009). *Russia ally strengthens grip on South Ossetia*, 1. 6. 2009 (<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/georgia/5421164/Russia-ally-strengthens-grip-on-South-Ossetia.html>, 26. 3. 2013).

¹¹³ Kamenev, M. (2009). *South Ossetia's No-Hope Elections*. *Time*. 1. 6. 2009 (<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1902108,00.html>, 26. 3. 2013).

¹¹⁴ Stránky Osinform.ru, dostupné na: <http://osinform.ru/29479-eduard-kokoyty-ya-ne-nameren-ballotirovatsya-na-tretiy-srok.html>, 26. 3. 2013.

¹¹⁵ BBC (2009). *Na vyborach v Južnoj Osetii pobjedila pravjaščaja partija*, 1. 6. 2009 (http://www.bbc.co.uk/russian/international/2009/05/090531_ossetia_polls.shtml, 26. 3. 2013).

¹¹⁶ Bay Ledger News Zone (2009). *South Ossetia poll set to bolster rebel leader*, 31. 5. 2009 (http://www.blzn.com/news/2009/05/31/South_Ossetia_poll_bolster_rebel_3092.html, 26. 3. 2013).

¹¹⁷ RIA Novosti (2009). *Unity Party leads parliamentary elections in South Ossetia*, 1. 6. 2009 (<http://en.rian.ru/world/20090601/155134347.html>, 26. 3. 2013).

4.2.2 Volby prezidenta 2011

V roce 2011 skončil druhý mandát prezidenta Eduarda Kokojtyho¹¹⁸. Dle ústavy Jižní Osetie již nemohl kandidovat, proto se tyto volby staly velmi sledovanými, což bylo umocněno i tím, že prezident má mnoho významných funkcí, z nichž například můžeme jmenovat legislativní pravomoc¹¹⁹.

Dva roky, které oddělovaly volby prezidenta a volby do parlamentu, probíhaly ve stylu nespokojenosti s Kokojtyho vedením země. Je možné, že i díky této stoupající nespokojenosti ze strany veřejnosti se nesnažil Kokojty o změnu ústavy, která by mu umožnila kandidovat potřetí. Místo toho zvolil cestu podpory jemu loajálního kandidáta (více o Kokojtyho vládě výše).

4.2.2.1 První kolo

Do prvního kola prezidentské volby, které se konalo 13. listopadu 2011¹²⁰, se přihlásilo celkem 17 kandidátů. Několik kandidátů se však před volbou vzdalo kandidatury¹²¹, a ve volbách se tak občané Jižní Osetie rozhodovali mezi 11 kandidáty¹²². V době konání voleb byla jednosměrně uzavřená hranice mezi Leninogorskou oblastí a Gruzií – možný byl pouze výjezd z Jižní Osetie¹²³.

¹¹⁸ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=238:2011-11-27-11-15-26&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹¹⁹ Ústava Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=14>, 25. 3. 2013.

¹²⁰ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=221:2011-11-14-10-38-01&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹²¹ Radio Free Europe Radio Liberty (2009). *Four Candidates Quit South Ossetian Presidential Race*, 11. 11. 2011 (http://www.rferl.org/content/four_quit_south_ossetia_presidential_race/24388583.html, 26. 3. 2013); a Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=180:2011-11-10-11-44-33&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹²² Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=182:2011-11-13-07-32-58&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹²³ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=206:2011-11-13-14-22-51&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

V těchto volbách se rozhodovalo mezi třemi názorovými skupinami, které zastávají: zaprvé blízkou spoluprací s Ruskem, případně podporují začlenění do této země¹²⁴; zadruhé spoluprací s Ruskem za přísného zachování nezávislosti Jižní Osetie a pokračování v politice Eduarda Kokojtyho; zatřetí spoluprací s Ruskem a změnu politiky, kterou vedl Eduard Kokojty (především transparentnost rozdělení dotací)¹²⁵.

Zástupcem první skupiny byl Anatolij Bibilov, člen politické strany Jednota¹²⁶ a bývalý ministr pro mimořádné situace¹²⁷, kterého otevřeně podporovala Moskva¹²⁸. Druhou skupinu zaštiťoval Kokojty; ten vyjádřil podporu Vadimu Cchobrevovi, Alanu Kotajevovi a Georgimu Kabisovovi¹²⁹. Třetí skupina byla sestavena ze zástupců opozice předchozí Kokojtyho vlády a skládala se z bývalé ministryně školství¹³⁰ Ally Džiojevové, Džemala Džigkajeva a Vladimíra Kelechsajeva¹³¹. Na jednom zástupci se zvládnou dohodnout jen

¹²⁴ Mordasov, M. (2011). Rebel South Ossetia holds tense run-off. *AFP*, 27. 11. 2011 (<http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5gaBeqbdHdXNRFepJK5G-1BcYOEQ?docId=CNG.ffcdc4916f44ec647179f532cc18697e.41>, 26. 3. 2013).

¹²⁵ Radio Free Europe Radio Liberty (2011). *Four Candidates Quit South Ossetian Presidential Race*, 11. 11. 2011 (http://www.rferl.org/content/four_quit_south_ossetia_presidential_race/24388583.html, 26. 3. 2013).

¹²⁶ Markedonov, S. (2011). Post-independence transition. *Russia behind the headlines*. 11. 11. 2011 (http://rbth.ru/articles/2011/11/20/south_ossetias_post-independence_transition_13771.html, 26. 3. 2013).

¹²⁷ RIA Novosti (2011). *South Ossetia votes in tense presidential election run-off*. 27. 11. 2013 (<http://en.rian.ru/society/20111127/169068710.html>, 26. 3. 2013).

¹²⁸ Mordasov, M. (2011). Rebel South Ossetia holds tense run-off. *AFP*, 27. 11. 2011 (<http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5gaBeqbdHdXNRFepJK5G-1BcYOEQ?docId=CNG.ffcdc4916f44ec647179f532cc18697e.41>, 26. 3. 2013); a Deutsche Welle (2011). *Kremlin favorite faces run-off in South Ossetia elections*, 14. 11. 2011 (<http://www.dw.de/kremlin-favorite-faces-run-off-in-south-ossetia-elections/a-15529729-1>, 26. 3. 2013).

¹²⁹ Radio Free Europe Radio Liberty (2011). *Medvedev Endorses Kremlin's Candidate In South Ossetian Presidential Run Off*, 23. 11. 2011 (http://www.rferl.org/content/medvedev_endorses_kremlins_candidate_in_south_ossetian_presidential_run-off/24399707.html, 26. 3. 2013).

¹³⁰ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=238:2011-11-27-11-15-26&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹³¹ Radio Free Europe Radio Liberty (2011). *Four Candidates Quit South Ossetian Presidential Race*, 11. 11. 2011 (http://www.rferl.org/content/four_quit_south_ossetia_presidential_race/24388583.html, 26. 3. 2013).

příznivci Moskvy, ostatní dvě skupiny byly nejednotné, což jim mohlo způsobit roztržštění hlasů mezi několik kandidátů.

Výsledky prvního kola nakonec nedopadly příznivě ani pro Moskvu¹³², ani pro odstupujícího prezidenta. Anatolij Bibilov získal 23,8 %¹³³, přičemž předvolební průzkumy ukazovaly podporu kolem 50 %¹³⁴. Kokojtyho sympatizanti se nedostali přes desetiprocentní zisk. Představitelka opozice Alla Džiojevová získala 24,6 %¹³⁵.

Zákonem stanovená minimální volební účast 30 % voličů byla splněna s více jak 33 %¹³⁶. Aby byl kandidát na prezidenta zvolen, je třeba, aby získal minimálně 50 % a jeden hlas¹³⁷. Vzhledem k velkému počtu kandidátů nikdo absolutní většinu nezískal, a do druhého kola tak postoupili Anatolij Bibilov a představitelka opozice Alla Džiojevová¹³⁸.

V rámci prvního kola prezidentské volby proběhlo i referendum o změně statusu ruského jazyka. Pro povýšení ruského jazyka na oficiální jazyk Jižní

¹³² Deutsche Welle (2011). *Kremlin favorite faces run-off in South Ossetia elections*, 14. 11. 2011 (<http://www.dw.de/kremlin-favorite-faces-run-off-in-south-ossetia-elections/a-15529729-1>, 26. 3. 2013).

¹³³ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=180:2011-11-10-11-44-33&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹³⁴ Mordasov, M. (2011). Rebel South Ossetia holds tense run-off. *AFP*, 27. 11. 2011 (<http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5gaBeqbdHdXNRFepJK5G-1BcYOEQ?docId=CNG.ffcdc4916f44ec647179f532cc18697e.41>, 26. 3. 2013); a RIA Novosti (2011). *South Ossetia presidential vote heads for second round*, 13. 11. 2011 (<http://en.rian.ru/world/20111113/168666033.html>, 26. 3. 2013).

¹³⁵ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=180:2011-11-10-11-44-33&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹³⁶ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=238:2011-11-27-11-15-26&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹³⁷ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=182:2011-11-13-07-32-58&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹³⁸ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=180:2011-11-10-11-44-33&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

Osetie hlasovalo téměř 84 % obyvatel, 16 % bylo proti. Od roku 2011 má tedy Jižní Osetie dva úřední jazyky – osetinský a ruský¹³⁹.

4.2.2.2 Druhé kolo

Datum konání druhého kola byl stanoven na 27. listopadu 2011¹⁴⁰. Pro účast ve volbách a zisk hlasů platila stejná kritéria jako pro první kolo – tedy minimálně 30 % účast a absolutní většina hlasů pro zisk funkce¹⁴¹.

Bibilov stále disponoval podporou Kremlu a nadále uváděl jako část svého programu začlenění Jižní Osetie do Ruska (tento krok však není v dohledné době proveditelný. Pokud by Ruská federace připojila Jižní Osetii ke svému území, musela by čelit silnému tlaku západních zemí)¹⁴², dalším bodem jeho programu byla podpora administrativy. Džiojevová se stala kandidátkou opozice. Její politický program nebyl příliš založený na konkrétních krocích, vymezovala se spíše proti současnému stavu země a jejímu vedení¹⁴³. Oba kandidáty pak spojovaly prokremelské sympatie a protigruzínský postoj¹⁴⁴. Kokojty, jehož kandidáti se do druhého kola nedostali, se vyjádřil v tom

¹³⁹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:
http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=220:2011-11-14-10-35-04&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹⁴⁰ Markedonov, S. (2011). Post-independence transition. *Russia beyond the headlines*. 21. 11. 2011 (http://rbth.ru/articles/2011/11/20/south_ossetias_post-independence_transition_13771.html, 26. 3. 2013).

¹⁴¹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:
http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=238:2011-11-27-11-15-26&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹⁴² Antidze, M. (2011). Rebel Georgian region elects new leader in run-off. *Reuters*. 27. 11. 2011 (<http://uk.reuters.com/article/2011/11/27/uk-georgia-sossetia-vote-idUKTRE7AQ04L20111127>, 26. 3. 2013).

¹⁴³ Markedonov, S. (2011). Post-independence transition. *Russia beyond the headlines*. 21. 11. 2011 (http://rbth.ru/articles/2011/11/20/south_ossetias_post-independence_transition_13771.html, 26. 3. 2013).

¹⁴⁴ Antidze, M. (2011). Rebel Georgian region elects new leader in run-off. *Reuters*. 27. 11. 2011 (<http://uk.reuters.com/article/2011/11/27/uk-georgia-sossetia-vote-idUKTRE7AQ04L20111127>, 26. 3. 2013).

smyslu, že není vhodné, aby se vykonavatelem prezidentské funkce stala žena¹⁴⁵. Nepřímo tak vyjádřil podporu Bibilovovi.

Podmínka minimálně 30 procentní volební účasti byla splněna – již ve 14:00 ve volbách hlasovalo 43,5 % občanů s hlasovacím právem¹⁴⁶. Předběžné výsledky voleb naznačovaly, že vyhraje Alla Džiojevová. Po sečtení přibližně poloviny hlasů získala 51,37 %, její oponent pak 46,21 %¹⁴⁷. Centrální volební komisi bylo v průběhu sčítání hlasů zakázáno ústavním soudem oznamovat další předběžné výsledky z důvodu podání žaloby politickou stranou Jednota na Džiojevovou a její tým¹⁴⁸ (viz níže).

V projevu, který je zaznamenaný na stránkách zpravodajské agentury Osinform, cituje Alla Džiojevová výsledky voleb, ve kterých získala 16454 hlasů, což tvoří 58,9 % z celkového počtu odevzdaných volebních lístků. Její oponent získal 10 972 hlasů¹⁴⁹. Jiné zdroje hovoří o nižším – 56,74 %¹⁵⁰ – či vyšším – 69 % – zisku Džiojevové¹⁵¹. To ale stále tvoří absolutní většinu hlasů, tudíž by měla mít Džiojevová nárok na post prezidentky. Důvodem tohoto výsledku voleb byly pravděpodobně dvě věci: zaprvé slabá kampaň Anatolie

¹⁴⁵ Mordasov, M. (2011). Rebel South Ossetia holds tense run-off. *AFP*, 27. 11. 2011 (<http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5gaBeqbdHdXNRFepJK5G-1BcYOEQ?docId=CNG.ffcdc4916f44ec647179f532cc18697e.41>, 26. 3. 2013); a Radio Free Europe Free Liberty (2011). *Medvedev Endorses Kremlin's Candidate In South Ossetian Presidential Run Off*, 23. 11. 2011, (http://www.rferl.org/content/medvedev_endorses_kremlins_candidate_in_south_ossetian_presidential_run-off/24399707.html, 26. 3. 2013).

¹⁴⁶ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=339:-1400&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹⁴⁷ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=248:2011-11-27-21-24-17&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹⁴⁸ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=255:2011-11-27-23-47-41&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹⁴⁹ Stránky Osinform.ru, dostupné na: <http://osinform.ru/32497-alla-dzhioeva-obschestvo-vyneslo-prigovor-epohe.html>, 26. 3. 2013.

¹⁵⁰ Stránky Russiaprofile, dostupné na: <http://russiaprofile.org/comments/50177.html>, 26. 3. 2013.

¹⁵¹ Stránky Commonwealth of the Independent States - Election Monitoring Organization, dostupné na: <http://www.cis-emo.net/en/progect/president-elections-south-ossetia-2011>, 26. 3. 2013.

Bibilova¹⁵² a zadruhé nespokojenost obyvatel Jižní Osetie s vedením rekonstrukce země po válce z roku 2008 a s netransparentností ruské finanční podpory, která byla zpronevěřována Kokojtym¹⁵³.

Jak již bylo zmíněno výše, politická strana Jednota podala ústavnímu soudu Jižní Osetie žalobu na Džiojevovou a její tým kvůli údajnému narušování práv voličů v době konání voleb¹⁵⁴. Výsledek voleb z 27. listopadu 2011 byl nakonec prohlášen 29. listopadu 2011 podle rozhodnutí Nejvyššího soudu za neplatný¹⁵⁵. Prezidium parlamentu Jižní Osetie stanovilo termín opakování voleb na 15. března 2012¹⁵⁶. Ale Džiojevové nebylo v těchto volbách povoleno kandidovat díky obviněním spojeným s druhým kolem voleb¹⁵⁷. Úřadujícím prezidentem se stal na období mezi 11. prosincem 2011 a 15. březnem 2012 tehdejší předseda vlády Vadim Brovcev¹⁵⁸.

Přestože Nejvyšší soud prohlásil výsledek voleb za neplatný, politická situace v Jižní Osetii zůstala napjatá. Džiojevová se prohlásila za prezidentku Jižní Osetie¹⁵⁹ a oznámila sestavení vlády¹⁶⁰ a na hlavním náměstí v Cchinvali se sešli její příznivci¹⁶¹.

¹⁵² Shuster, S. (2011). Russian Bungling: A Funny Thing Happened on the Way to South Ossetia. *Time*. 30. 11. 2011 (<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2100950,00.html>, 27. 3. 2013).

¹⁵³ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2012 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/south-ossetia>, 26. 3. 2013).

¹⁵⁴ Součástí této žaloby bylo i obvinění centrální volební komise z nečinnosti, jelikož měla, dle slov autorů žaloby, zastavit protizákonnou činnost Džiojevové a jejího týmu. Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=255:2011-11-27-23-47-41&catid=43:-2011&Itemid=66, 26. 3. 2013.

¹⁵⁵ Stránky Commonwealth of the Independent States - Election Monitoring Organization, dostupné na: <http://www.cis-emo.net/en/progect/president-elections-south-ossetia-2011>, 26. 3. 2013.

¹⁵⁶ Stránky Osinform, dostupné na: <http://osinform.ru/32521-parlament-ryuo-naznachil-povtornye-vybory-prezidenta-na-25-marta-2012-goda.html>, 26. 3. 2013.

¹⁵⁷ Shuster, S. (2011). Russian Bungling: A Funny Thing Happened on the Way to South Ossetia. *Time*. 30. 11. 2011 (<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2100950,00.html>, 27. 3. 2013); a Stránky Russia Profile, dostupné na: http://russiaprofile.org/bg_peopleinpolitics/50178.html, 26. 3. 2013.

¹⁵⁸ RIA Novosti (2011). *Brio prezidenta Južnoj Osetii stal premjer Brovcev*, 10. 12. 2011 (<http://ria.ru/world/20111210/512477529.html>, 26. 3. 2013).

¹⁵⁹ Stránky Osinform.ru, dostupné na: <http://osinform.ru/32497-alla-dzhioeva-obschestvo-vyneslo-prigovor-epohe.html>, 26. 3. 2013.

Džiojevová následně uzavřela dohodu s Kokojty a centrálními orgány o řešení vzniklé situace¹⁶². Podle této dohody měla Džiojevová odvolat své příznivce z hlavního náměstí v Cchinvali¹⁶³ a v následujících volbách v březnu měla mít právo kandidovat¹⁶⁴. Ústupkem ze strany státních orgánů měla být rezignace prezidenta Kokojtyho a odvolání předsedy nejvyššího soudu Acamaze Bičenova a generálního prokurátora Tajmuraze Chugajeva¹⁶⁵.

Eduard Kokojty ze své funkce odstoupil¹⁶⁶ a předal vládu Brovcevovi, než však svoji rezignaci oficiálně oznámil, jmenoval mnoho lidí do různých funkcí¹⁶⁷. Odvolání Bičenova a Chugajeva však parlament odmítl¹⁶⁸. Podle Džiojevové tedy druhá strana nedodržela podmínky, které byly stanovené v dohodě, a tak od ní odstoupila a opět začala prohlašovat, že její zvolení prezidentkou bylo legální. Datum své inaugurace stanovila na 10. února 2012¹⁶⁹. To vše se dělo v době, kdy již Vadim Brovcev zastával post úřadujícího prezidenta Jižní

¹⁶⁰ Schwirtz, M. (2011). Political Standoff Escalates in South Ossetia Over Vote. *The New York Times*. 30. 11. 2011 (http://www.nytimes.com/2011/12/01/world/europe/political-standoff-escalates-in-south-ossetia-over-disputed-vote.html?_r=2&, 26. 3. 2013).

¹⁶¹ RIA Novosti (2011). *Džiojeva raspustila svoich storonnikov, mitingovavšich v Cchinvali*, 11. 12. 2011 (<http://ria.ru/world/20111211/513705705.html>, 26. 3. 2013).

¹⁶² RIA Novosti (2011). *Džiojeva obvinjajet vlasti Južnoj Osetii v narušenii soglašenij*, 10. 12. 2011 (<http://ria.ru/world/20111210/512609332.html>, 26. 3. 2013).

¹⁶³ RIA Novosti (2011). *Kompromiss po uregulirovaňu situacii v Južnoj Osetii dostignut*, 9. 12. 2011 (<http://ria.ru/world/20111209/511759541.html>, 26. 3. 2013).

¹⁶⁴ RIA Novosti (2011). *Džiojeva obvinjajet vlasti Južnoj Osetii v narušenii soglašenij*, 10. 12. 2011 (<http://ria.ru/world/20111210/512609332.html>, 26. 3. 2013).

¹⁶⁵ RIA Novosti (2011). *Kompromiss po uregulirovaňu situacii v Južnoj Osetii dostignut*, 9. 12. 2011 (<http://ria.ru/world/20111209/511759541.html>, 26. 3. 2013); a BBC (2012). *Q&A: South Ossetian separatist presidential election*, 22. 3. 2012 (<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17448113>, 26. 3. 2013).

¹⁶⁶ BBC (2012). *Q&A: South Ossetian separatist presidential election*, 22. 3. 2012 (<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17448113>, 26. 3. 2013).

¹⁶⁷ RIA Novosti (2011). *Džiojeva obvinjajet vlasti Južnoj Osetii v narušenii soglašenij*, 10. 12. 2011 (<http://ria.ru/world/20111210/512609332.html>, 26. 3. 2013).

¹⁶⁸ Stránky Freedom House Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2012 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/south-ossetia>, 26. 3. 2013).

¹⁶⁹ Stránky International Crisis Group, dostupné na: http://www.crisisgroup.org/en/multimedia/~link.aspx?_id=4BF9822E09A3450D9C3EEC646711CE81&_z=z, 26. 3. 2013.

Osetie. Ten také označil zamýšlenou inauguraci Ally Džiojeové jako pokus o násilné získání moci¹⁷⁰.

V den před plánovanou inaugurací, tedy 9. února, byla Alla Džiojeová hospitalizovaná v nemocnici po tom, co se na ústředí jejího štábu dostavily státní jednotky. Důvody hospitalizace se různí někteří očití svědkové tvrdí, že poté, co si bezpečnostní složky vynutily vstup do ústředí, uhodili Džiojeovou pažbou od pušky do hlavy a ona ztratila vědomí¹⁷¹. Ministerstvo vnitra Jižní Osetie prohlásilo, že bezpečnostní síly působily v souladu se zákonem a k fyzickému napadení Džiojeové nedošlo¹⁷². Ochránci práva se dle ministerstva dostavili do ústředí, aby předvolali Džiojeovou k výsledku ohledně útoku na budovu centrální volební komise. Když se Džiojeová neobjevila, vstoupili do budovy, aby ji k výsledku odvedli silou, Džiojeová prý omdlela z důvodu hypertenzní krize. Doktoři v nemocnici jí pak diagnostikovali mrtvici¹⁷³. Sama Džiojeová vydala prohlášení, že neprodělala ani mrtvici, ani infarkt. Důvodem její hospitalizace byl údajně psychický a fyzický nátlak, v jehož důsledku ztratila vědomí¹⁷⁴.

17. února 2012 byla Džiojeová zbavena úřadem generálního prokurátora obvinění z pokusu o nelegální získání moci. Úřad generálního prokurátora rovněž oznámil, že je možné, že se Džiojeová stala obětí gruzínských speciálních služeb, jejichž cílem byla destabilizace vnitřní situace Jižní Osetie.

¹⁷⁰ Kavkazskij uzal (2012). I. o. prezidenta Južnoj Osetii obvinil Allu Džiojevu v prizyve k popytke zachvata vlasti, 9. 2. 2012 (<http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/200876>, 26. 3. 2013).

¹⁷¹ Russia Today (2012). *South Ossetian opposition leader in hospital, supporters claim police assault*, 9. 2. 2012 (<http://rt.com/news/south-ossetia-police-raid-939/>, 26. 3. 2013); a Radio Free Europe Radio Liberty (2012). *South Ossetian Opposition Leader Hospitalized After Raid On Her Headquarters*, 10. 2. 2012 (http://www.rferl.org/content/south_ossetian_opposition_leader_hospitalized_after_raid/24479766.html, 26. 3. 2013).

¹⁷² Stránky portálu Informacionnoje agenstvo Res, dostupné na: <http://cominf.org/node/1166491521>, 26. 3. 2013.

¹⁷³ RIA Novosti (2011). *S. Ossetian Opposition Leader Alla Dzhiojeva Hospitalized*, 9. 2. 2012 (<http://en.ria.ru/world/20120209/171239213.html>, 26. 3. 2013); a Kavkazskij uzal (2012). *Vrači diagnostirovali u Ally Džiojevoj unsult*, 9. 2. 2013 (<http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/200884>), 26. 3. 2013.

¹⁷⁴ Stránky Democracy and Freedom Watch, dostupné na: <http://dfwatch.net/dzhiojeva-no-heart-attack-i-was-physically-harassed-15469>, 26. 3. 2013.

Z Džiojevové se tak náhle stal v tomto případě svědek a dostala se pod ochranu státních sil¹⁷⁵. Po několika týdnech strávených v nemocnici, se Džiojevová rozhodla příští volby bojkotovat a nepodala kandidátskou přihlášku¹⁷⁶.

4.2.2.3 Hodnocení voleb

Během prezidentských voleb bylo v Jižní Osetii přítomno 73 mezinárodních pozorovatelů z 10 zemí, respektive území (kromě všeobecně uznávaných států jako Rusko, Velká Británie, Izrael, Polsko, Rusko, Srbsko, Ukrajina a Francie vyslaly své pozorovatele i Náhorní Karabach, Abcházie a Podněstří).

Kontrolu prováděly zástupci parlamentů Abcházie, Náhorního Karabachu, Podněstří, Severní Osetie-Alanie a obou komor ruského parlamentu – tedy zástupci Dumy a Rady Federace. Přítomny byly i různé instituce, především z Ruska, které se zabývají kontrolou voleb: asociace Občanská kontrola (Гражданский контроль), Federace míru a dohody (Федерация мира и согласия), Ruský fond svobodných voleb, organizace Commonwealth of Independent States – Election Monitoring Organization, Institut podpory demokracie a Fond spolupráce médií – Pressa (Фонд содействия СМИ «Пресса»). Své zástupce vyslaly i Komunistická strana Ruské federace a centrální volební komise Ruské federace a Severní Osetie-Alanie. Závěrečné zprávy těchto skupin se k volbám vyjadřují kladně. Volby dle nich proběhly podle demokratických principů a zákona¹⁷⁷.

¹⁷⁵ NTV (2012). *Silovyje struktury Južnoj Osetii zajavljajut, čto na politika planirovalos pokuščeniye*, 24. 3. 2013 (<http://m.ntv.ru/novosti/281826>, 26. 3. 2013).

¹⁷⁶ Stránky Democracy and Freedom Watch, dostupné na: <http://dfwatch.net/dzhiyeva-no-heart-attack-i-was-physically-harassed-15469>, 26. 3. 2013.

¹⁷⁷ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=234:2011-11-27-11-05-56&catid=50:-2011&Itemid=73, 26. 3. 2013.

Reakce mezinárodního společenství byla podobná jako v případě voleb do parlamentu v roce 2009. NATO a Evropská Unie prezidentské volby odsoudily, přičemž zdůraznily, že neuznávají jednostranně vyhlášenou nezávislost Jižní Osetie. Tyto volby odsoudily i Spojené státy americké. Gruzie je označila jako cynický akt pseudodemokracie¹⁷⁸. Ať by tedy ve volbách zvítězil kdokoliv, měl by podporu pouze velmi mála států.

4.2.2.4 Žaloba v kontextu mezinárodního uznání voleb a domácí situace

Žaloba na Allu Džiojevovou přišla v situaci, kdy mezinárodní pozorovatelé kladně ohodnotili průběh voleb¹⁷⁹. Pro země, které nejsou plnohodnotně mezinárodně uznávané, je kladné hodnocení voleb důležité z hlediska prezentace svého postavení a schopnosti fungovat jako stát. Krok, jenž podnikla politická strana Jednota tak popírá stanoviska všech skupin pozorovatelů.

V hodnocení tohoto kroku je třeba přihlídnout ke stavu, který byl v době konce vlády Eduarda Kokojtyho. Ten tradičně udržoval blízké vztahy s Ruskem, a dokonce otevřeně prohlásil, že by se Jižní Osetie mohla eventuálně stát jeho součástí. Vztahy mezi Jižní Osetií a Ruskem jsou tedy velmi úzké. Jihoosetská ekonomika je např. od konfliktu z roku 2008 téměř úplně závislá na ruské pomoci a obchodu s Ruskem. V tomto konfliktu v roce 2008 ruská armáda odrazila útok Gruzie na Jižní Osetii a díky tomu ji obyvatelé Jižní Osetie uctívají. Většina obyvatel s volebním právem také vlastní ruské pasy. Z těchto údajů by bylo zřejmé, že nástupce Eduarda Kokojtyho, kterého si vybere a podpoří Rusko, lehce získá i podporu obyvatel a stane se

¹⁷⁸ Deutsche Welle (2011). *Kremlin favorite faces run-off in South Ossetia elections*, 14. 11. 2011 (<http://www.dw.de/kremlin-favorite-faces-run-off-in-south-ossetia-elections/a-15529729-1>, 26. 3. 2013); a Mordasov, M. (2011). *Rebel South Ossetia holds tense run-off*. *AFP*, 27. 11. 2011 (<http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5gaBeqbdHdXNRFEpJK5G-1BcYOEQ?docId=CNG.ffcdc4916f44ec647179f532cc18697e.41>, 26. 3. 2013).

¹⁷⁹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=50&Itemid=73, 26. 3. 2013.

prezidentem. Tímto kandidátem se stal Anatolij Bibilov¹⁸⁰. Vliv v Jižní Osetii je pro Rusko velmi důležitý, jelikož skrz ni může pronikat do oblasti jižního Kavkazu (Souleimanov 2006; 16) (viz níže).

Výsledky voleb však dopadly překvapivě a na prezidentský post se měla dostat kandidátka opozice Alla Džiojevová. V nástupu do funkce Džiojevové zabránila výše zmíněná žaloba politické strany Jednota, která byla podána i přes zprávy mezinárodních pozorovatelů o demokratičnosti a bezproblémovosti voleb.

Přestože byl celý proces proveden v souladu se zákonem, je z něj možné vyvodit několik závěrů o stavu politické scény Jižní Osetie. Jižní Osetie se ve volbách v roce 2011 dostala do situace, kdy se prezidentkou měla stát Alla Džiojevová, která nebyla zaštiťována Ruskem. Přestože by ruský vliv v této zemi nebyl nijak výrazně oslaben (její politický program byl orientovaný na spolupráci s Ruskem), byla podána politickou stranou Jednota žaloba na vedení její kampaně a tým. Strana Jednota měla v roce 2011 polovinu mandátů v parlamentu a je spřízněná s ruskou stranou Jednotné Rusko, se kterou dokonce uzavřela smlouvu o spolupráci (viz výše). V případě, že by se do funkce prezidenta dostala osoba, která není spřízněná s parlamentem, mohla by se Jižní Osetie dostat do situace, kdy by parlament a prezident blokovali akce toho druhého. Přestože původní volby odpovídaly demokratickým principům a obyvatelé Jižní Osetie v nich svobodně vyjádřili svoji vůli, byla na průběh voleb podána žaloba a země byly vyhlášeny nové volby.

¹⁸⁰ Shuster, S. (2011). Russian Bungling: A Funny Thing Happened on the Way to South Ossetia. *Time*. 30. 11. 2011 (<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2100950,00.html>, 27. 3. 2013).

4.2.3 Volby prezidenta 2012

Po anulovaných volbách prezidenta Jižní Osetie z roku 2011 bylo stanoveno datum prvního kola opakovaných voleb na 25. března 2012. Do prvního kola se přihlásilo 22 kandidátů, ovšem jen čtyřem z nich bylo povoleno kandidovat¹⁸¹. Voliči se rozhodovali mezi následujícími kandidáty: (1) Dimitrij Medojev, vyslanec Jižní Osetie v Moskvě; (2) Leonid Tibilov, bývalý předseda místní KGB (mezi lety 1992-98), první náměstek premiéra a spolupředseda gruzínsko-jihoošetické peacekeepingové komise. Tibilov byl podporován Kokojtyho kritikem Džambulatem Tedejevem, který ve volbách v roce 2011 podporoval Allu Džiojevovou. (3) David Sanakojev, jihoošetinský ombudsman; a (4) Stanislav Kočijev, předseda komunistické strany. Kočijev již kandidoval na prezidenta v roce 2001¹⁸², Tibilov v roce 2006¹⁸³.

Všichni z těchto kandidátů se otevřeně distancovali od politiky Eduarda Kokojtyho. Panovaly názory, že Rusko podporovalo Dimitrije Medojeva¹⁸⁴, ruská vláda však oficiálně nepodpořila žádného kandidáta. Ovšem vzhledem k tomu, že všichni čtyři kandidáti byli proruští, žádný z nich by po svém zvolení nevedl protiruskou politiku¹⁸⁵.

Podmínka minimálně 30 % účasti voličů¹⁸⁶ byla splněna celkovou účastí 71,26 %¹⁸⁷. Výsledky hlasování dopadly následovně: Leonid Tibilov získal 42,48 %

¹⁸¹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=308:2012-02-29-13-40-19&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

¹⁸² BBC (2012). Q&A: *South Ossetian separatist presidential election*, 22. 3. 2013

(<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17448113>, 26. 3. 2013).

¹⁸³ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=317:2012-03-01-13-12-38&catid=52:-2012&Itemid=77, 24. 3. 2013.

¹⁸⁴ Democracy and Freedom Watch (2012). *South Ossetia to go to the polls again*, 7. 4. 2012

(<http://dfwatch.net/south-ossetia-to-go-to-the-polls-again-10918>, 26. 3. 2013).

¹⁸⁵ BBC (2012). Q&A: *South Ossetian separatist presidential election*, 22. 3. 2013

(<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17448113>, 26. 3. 2013).

¹⁸⁶ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=353:2012-04-08-06-47-09&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

¹⁸⁷ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na:

http://cik.ruos.u/index.php?option=com_content&view=article&id=376:2012-04-09-08-38-28&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

hlasů, David Sanakojev 24,58 %, Dimitrij Medojev 23,79 % a Stanislav Kočijev 5,26 %¹⁸⁸. Pro zvolení prezidenta v prvním kole bylo nutné získat prostou většinu hlasů¹⁸⁹. To se nikomu nepodařilo, a proto bylo vypsáno druhé kolo voleb, kterého se zúčastnili první dva kandidáti – Leonid Tibilov a David Sanakojev¹⁹⁰. Druhé kolo voleb proběhlo 8. dubna¹⁹¹. Leonid Tibilov získal 54,12 % hlasů a David Sanakojev 42,65 % (ostatní hlasy byly neplatné). Prezidentem se tedy stal Leonid Tibilov¹⁹².

Leonid Tibilov ve svém proslovu prohlásil, že nebyl podporová Ruskem, ale že bude pokračovat ve vyjednávání o spolupráci s Ruskou federací, případně o prohlubování integrace (ekonomické, technické i bezpečnostní)¹⁹³. Inaugurace nově zvoleného prezidenta proběhla 19. dubna¹⁹⁴.

Díky podpoře Tedejeva pravděpodobně získal Tibilov hlasy těch volič, kteří v předchozích volbách hlasovaly pro Džiojevovou¹⁹⁵. Džiojevová samotná se voleb v roce 2012 jako kandidátka neúčastnila, založila však stranu¹⁹⁶

¹⁸⁸ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=351:2012-03-26-20-56-36&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

¹⁸⁹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=358:----30---&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

¹⁹⁰ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=353:2012-04-08-06-47-09&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

¹⁹¹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=351:2012-03-26-20-56-36&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

¹⁹² Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruosetia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=376:2012-04-09-08-38-28&catid=51:-2012&Itemid=74, 24. 3. 2013.

¹⁹³ RIA Novosti (2012). *South Ossetia Elects ex-KGB Head as New President*, 9. 4. 2012 (<http://en.rian.ru/world/20120409/172708745.html>, 26. 3. 2013); a Tsvetkova, M. (2012) Ex-KGB chief leads South Ossetia presidential race. *Reuters*. 26. 3. 2012 (<http://in.reuters.com/article/2012/03/26/georgia-southossetia-election-idINDEE82P0A820120326>, 26. 3. 2013).

¹⁹⁴ Stránky Osetiaonline, dostupné na: <http://www.osetiaonline.ru/content/view/1519/>, 26. 3. 2013.

¹⁹⁵ BBC (2012). *Q&A: South Ossetian separatist presidential election*, 22. 3. 2013 (<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17448113>, 26. 3. 2013).

¹⁹⁶ RIA Novosti (2012). *S. Ossetia Opposition Leader Sets up Party*, 23. 5. 2013 (<http://en.rian.ru/world/20120410/172720996.html>, 26. 3. 2013).

a nedlouho po Tibilovově inauguraci se stala vicepremiérkou pro sociální sféru¹⁹⁷.

Přestože na území Jižní Osetie žilo v době voleb přibližně 3000 Gruzínců, není jasné, zda se nachází na voličských seznamech, a mají tak právo hlasovat¹⁹⁸.

4.2.3.1 Hodnocení voleb

Stejně jako při předchozích volbách byli v Jižní Osetii přítomni mezinárodní pozorovatelé, kteří hodnotili průběh voleb. Stejně jako dříve, většina institucí, které monitorovaly volby, pocházely z Ruska. Hodnocení opět bylo velmi kladné a volby prý proběhly demokraticky a bez žádných problémů¹⁹⁹.

Pozice západních států a organizací zůstává ohledně voleb v Jižní Osetii stejná a i tentokrát Evropská Unie, NATO, Spojené státy americké a Gruzie volby neuznaly, jelikož Jižní Osetii považují za integrální území Gruzie²⁰⁰.

4.2.3.2 Politické kroky Leonida Tibilova

Místní a ruští odborníci se shodli, že hlavním úkolem Leonida Tibilova bude do příštích let odstranit odkaz Eduarda Kokojtyho (který byl nařčen ze zpronevěry finančních dotací) ve smyslu odstranění jeho příznivců z důležitých pozic. On

¹⁹⁷ RIA Novosti (2012). *S. Ossetia Opposition Leader Becomes Deputy Prime Minister*, 23. 5. 2013 (<http://en.rian.ru/world/20120524/173639188.html>, 26. 3. 2013).

¹⁹⁸ BBC (2012). *Q&A: South Ossetian separatist presidential election*, 22. 3. 2013 (<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17448113>, 26. 3. 2013).

¹⁹⁹ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=57&Itemid=83&limitstart=10, 26. 3. 2013.

²⁰⁰ RIA Novosti (2012). *Tibilov Wins South Ossetia Election with 52% Vote*, 9. 4. 2012 (<http://en.rian.ru/world/20120409/172697942.html>, 26. 3. 2013); a Democracy and Freedom Watch (2012). *South Ossetia to go to the polls again*, 7. 4. 2012 (<http://dfwatch.net/south-ossetia-to-go-to-the-polls-again-10918>, 26. 3. 2013).

sám v svém inauguračním projevu prohlásil, že chce obnovit legitimitu státní moci a pokračovat ve spolupráci s Ruskem²⁰¹.

Hlavní důraz Tibilovovy politiky spočíval v upevnění politické a sociální situace Jižní Osetie. V rámci politické stabilizace, která byla po volbách z konce roku 2011 viditelně potřebná, sestavil Tibilov vládu ze zástupců různých politických stran. Kromě různých politických stran jmenoval do funkcí i bývalé prezidentské kandidáty. Jak již bylo řečeno, vicepremiérkou pro sociální oblast se stala Alla Džiojevová, další bývalý kandidát, Stanislav Kočiev, byl jmenován předsedou parlamentu²⁰² (ten již tuto funkci vykonával od roku 2009²⁰³). Jmenování nových osob do funkcí je spojeno i s obměnou funkcionářů loajálních Kokojtymu, kteří zůstali na svých postech i po jeho odstupu. Tento krok měl odštíhnout Jižní Osetie od praktik rozkrádání finanční pomoci, které bylo v předchozím období velmi problematické²⁰⁴.

V sociální sféře bylo hlavním Tibilovovým cílem uklidnění společnosti po několika měsících nejistoty a zlepšení socio-ekonomické situace obyvatel. První část tohoto cíle je spjata se jmenováním zástupců různých politických uskupení do rozličných státních funkcí. Druhá část spočívá ve vyjednání s Ruskem o nepřerušování finanční pomoci (a příslib jejího transparentního využívání)²⁰⁵. Ve využívání ruské finanční pomoci byl vytvořen nový rámec, který by měl předcházet zbytečným ztrátám a zefektivnit proces finančních dotací (financování projektů je nově zahajováno až poté, co tyto projekty projdou procesem obhajoby a analýzy)²⁰⁶. Zároveň byl proveden audit všech

²⁰¹ Stránky BBC, dostupné na: http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/country_profiles/3797729.stm, 26. 3. 2013.

²⁰² Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=1409>, 26. 3. 2013.

²⁰³ Stránky Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: http://cik.ruos.su/index.php?option=com_content&view=article&id=311:2012-02-29-21-27-51&catid=52:-2012&Itemid=77, 26. 3. 2013.

²⁰⁴ Radio Free Europe Radio Liberty (2012). *New South Ossetian Leader Hits The Ground Running* (http://www.rferl.org/content/new_south_ossetia_leader_hits_the_ground_running/24566497.html), 26. 3. 2013).

²⁰⁵ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=1409>, 26. 3. 2013.

²⁰⁶ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=3310>, 26. 3. 2013.

dosavadních projektů²⁰⁷. Díky této finanční pomoci pak mohou být realizovány projekty vedoucí ke zlepšení životní situace obyvatel Jižní Osetie. Prozatím byly uvedeny v provoz následující projekty: zefektivnění oprav ulic a komunikací, elektrifikace republiky a snižování cen benzínu²⁰⁸.

V mezistátních vztazích pokračuje Leonid Tibilov v proruském směru. V roce 2012 proběhla první oficiální návštěva prezidenta Jižní Osetie v Rusku a během ní byly uzavřeny různé dokumenty o spolupráci těchto dvou zemí²⁰⁹. Spolupráce mezi Jižní Osetií a Ruskem se odvíjí v několika oblastech – nejviditelnější z nich je pravděpodobně ta ekonomická. Kromě toho však tyto země spolupracují i v oblasti státního vedení, politiky a kultury²¹⁰. Rusko je stále vnímáno jako hlavní garant bezpečnosti²¹¹ a vztahy s Gruzii nemají pro Jižní Osetii zásadní význam²¹². Přestože se v roce 2012 do gruzínského parlamentu dostala opozice, jejímž cílem je zlepšení vztahů s Ruskem, podmínky Jižní Osetie pro konstruktivní jednání s Tbilisi zůstávají stejné. Gruzie by měla politicko-právně posoudit svoji agresi z roku 2008, finančně kompenzovat škody, které způsobila na jihoosetském území, a uznat nezávislost Jižní Osetie²¹³.

4.3 Mezinárodní uznání Jižní Osetie

V předchozím textu bylo popsáno vnitřní fungování Jižní Osetie jako de facto státu (především na politickém poli, které je důležité pro vedení státu). Co se týče fungování státu de iure, je nutné, aby především disponoval vnější suverenitou. Ta se získává tak, že ostatní suverénní státy uznají jeho existenci jako sobě rovného a začnou s ním navazovat diplomatické styky. Tento stát

²⁰⁷ Stránky portálu Informacionnoje agentstvo Res, dostupné na: <http://cominf.org/node/1166492814>, 26. 3. 2013.

²⁰⁸ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=1409>, 26. 3. 2013.

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=2490>, 26. 3. 2013.

²¹¹ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=1704>, 26. 3. 2013.

²¹² Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=2490>, 26. 3. 2013.

²¹³ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=3310>, 26. 3. 2013.

pak může vstupovat do různých mezinárodních organizací a stát se subjektem mezinárodního práva.

Přestože Jižní Osetie vyhlásila poprvé svou nezávislost již v roce 1992, prvního uznání se dočkala až o 16 let později. Prvním státem, který Jižní Osetii uznal, byla Ruská federace (Ruská federace zároveň uznala nezávislost Abcházie, dalšího separatistického regionu Gruzie²¹⁴). Prezident Dimitrij Medvěděv uznal suverenitu a nezávislost svým dekretem z 26. srpna 2008²¹⁵. Důvodem uznání bylo omezení pravých vyhlídek na mír mezi, které začalo už v roce 2003, kdy se k moci dostal Michal Saakašvili. V roce 2008 svým útokem na Jižní Osetii údajně ztratil nárok na suverenitu Gruzie tím, že nechal obyvatele vlastní země bránit se proti státním ozbrojeným jednotkám. Dekret byl podle zástupce Ruska Vitalije Čuského v OSN založen mimo jiné na Chartě OSN, Závěrečném aktu Konference o bezpečnosti a spolupráce v Evropě a jiných dokumentech mezinárodního práva. Zdůrazňováno bylo především to, že národům nemůže být odepřeno právo na nezávislost²¹⁶.

Po uznání Ruskou federací, uznaly Jižní Osetii i další čtyři státy: Nikaragua (3. září 2008), Venezuela (10. září 2009), Nauru (16. prosince) a Tuvalu (19. září 2011)²¹⁷. Tyto čtyři státy pravděpodobně uznaly nezávislost Jižní Osetie výměnou za výhodné půjčky od Ruska a jiné výhody plynoucí z tohoto stavu²¹⁸. Vzhledem k tomu, že je Rusko nejvýznamnější ze států (ať regionálně či celosvětově), které Jižní Osetii uznaly, je tento jeho krok nejčastěji diskutován.

Obecně se dá říct, že západní státy a mezinárodní organizace nereagovaly na ruský postup kladně. Předseda Organizace pro bezpečnost a spolupráci

²¹⁴ Stránky OSN. Zápis z jednání Rady bezpečnosti, dostupné na:

<http://www.un.org/News/Press/docs/2008/sc9438.doc.htm>, 27. 3. 2013.

²¹⁵ Ukaz prezidenta RF No. 1261 „O priznaniji Respubliki Južnaja Osetija“ (2008), dostupné na: <http://www.osetinfo.ru/ukaz1261>, 27. 3. 2013.

²¹⁶ Stránky OSN. Zápis z jednání Rady bezpečnosti, dostupné na:

<http://www.un.org/News/Press/docs/2008/sc9438.doc.htm>, 27. 3. 2013.

²¹⁷ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=15>, 27. 3. 2013.

²¹⁸ Shuster, S. (2011). Russian Bungling: A Funny Thing Happened on the Way to South Ossetia. *Time*. 30. 11. 2011 (<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2100950,00.html>, 27. 3. 2013).

v Evropě Alexander Stubb odsoudil uznání nezávislosti Jižní Osetie (i Abcházie) Ruskem, jelikož by Rusko mělo jako člen této organizace dodržovat její principy. Členové OBSE jsou zavázáni respektovat teritoriální integritu ostatních členských zemí²¹⁹. Rada NATO ruský krok také odsoudila s odvoláním na porušení mnoha rezolucí Rady bezpečnosti OSN a základních principů OBSE. Rada dále uvedla, že bezpečnost a stabilita jsou pro NATO velmi důležité²²⁰, a to možná především pro to, že bylo předběžně schváleno, že se Gruzie v budoucnu pravděpodobně stane členem NATO²²¹. Evropská unie zvolila v přístupu k Jižní Osetii (a Abcházii) politiku neuznání a účasti (Non-Recognition and Engagement Policy), v rámci které na jednu stranu neuznává suverenitu těchto území, na druhou stranu se ale snaží s těmito entitami spolupracovat v oblasti budování bezpečnosti a důvěry. Pro tyto účely také vytvořila EUMM – Evropskou monitorovací misi v Gruzii²²². Spojené státy americké tento krok také odsoudili. Sdělil to tehdejší vice-prezident Dick Cheney. Uznání Ruskem označil za nelegitimní pokus o změnu hranic Gruzie²²³. Tehdejší demokratický kandidát na prezidenta Barack Obama uznání Jižní Osetie také odsoudil. Kromě poukázání na porušení závazků plynoucích ze členství v OBSE či v Radě NATO-Rusko také zmínil, že si v případě dalšího porušování norem mezinárodního společenství, musí nejen USA zvážit všechny aspekty vztahů s Ruskem (v to především v procesu žádosti o členství ve WTO a OECD)²²⁴.

(Okolnosti uznání Jižní Osetie jako nezávislého státu ze strany Ruské federace jsou detailněji popsány v následující kapitole.)

²¹⁹ Stránky OBSE, dostupné na: <http://www.osce.org/cio/50011>, 27. 3. 2013.

²²⁰ Stránky NATO, dostupné na: <http://www.nato.int/docu/pr/2008/p08-108e.html>, 27. 3. 2013.

²²¹ Stránky NATO, dostupné na: http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_38988.htm, 27. 3. 2013.

²²² EU (2010). *The EU's non-recognition and engagement policy towards Abkhazia and South Ossetia* (http://www.iss.europa.eu/uploads/media/NREP_report.pdf, 27. 3. 2013).

²²³ BBC (2008). *US condemns Russia over Georgia*, 4. 9. 2008 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7597336.stm>, 27. 3. 2013).

²²⁴ Stránky Politicus USA, dostupné na: <http://www.politicususa.com/Obama-Russia-Recognition.html>, 27. 3. 2013.

5 RUSKÁ PŘÍTOMNOST V JIŽNÍ OSETII

5.1 Ekonomický, politický a vojenský vliv

Ekonomika Jižní Osetie je zaměřená na zemědělství, ovšem i tento sektor upadá, a to hned z několika důvodů – zaprvé je to nedostatek technologií a zadruhé fakt, že většina gruzínských zemědělců ze z Jižní Osetie odstěhovala, a pole i vinice jdou ladem. Jižní Osetie se po celou dobu své existence potýkala a stále potýká s nedostatkem financí. Tradičním donorem peněz se stala Ruská federace, jejíž vliv začal postupně růst od roku 2001, kdy se do prezidentské funkce dostal proruský politik Eduard Kokojty.

Pro ekonomiku Jižní Osetie byly dlouhou dobu důležité zisky z černého trhu, který však utrpěl ránu po zavření trhu v Ergneti. V roce 2008 se po konfliktu zdevastovaná Jižní Osetie musela na Rusko přeorientovat úplně, jelikož byly zcela zastaveny kontakty s Gruzíí. Rusko od té doby velmi výrazně přispívá do jihoosetského rozpočtu. Ruská pomoc se výrazně zvýšila bezprostředně po srpnovém konfliktu – mezi lety 2008 a 2010 dosáhla výše 26 miliard rublů (840 milionů dolarů). Po dlouhou dobu nebylo známé, jaké procento jihoosetského rozpočtu tvoří ruské příspěvky. V roce 2010 bylo poprvé toto téma diskutováno veřejně, přičemž bylo uvedeno, že cca 99 % jihoosetského rozpočtu bylo tvořeno ruskými příspěvky, což je 4,3 miliard rublů (140 milionů dolarů)²²⁵. Rusko financování v dalších letech i přes skandály se zpronevěrou peněz neukončilo. V letech 2011 a 2012 se ruská finanční pomoc pohybovala okolo 2,5 miliard rublů a v těchto hodnotách se má udržet i do budoucnosti²²⁶

Finanční pomoc je zaměřená na obnovu země, a to především v socio-ekonomickém sektoru (např. výstavba nemocnic, škol, oprava ulic) a pro financování dalších projektů (např. stavba produktovodů pod záštitou

²²⁵ International Crisis Group (2010). South Ossetia: The burden of recognition, s. 1-6 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx), 26. 3. 2013).

²²⁶ Georgia Times (2011). *Russia will continue to finance South Ossetia*, 26. 10. 2011 (<http://www.georgiatimes.info/en/news/66383.html>, 25. 3. 2013).

Gazpromu)²²⁷. V roce 2012 byly započaty další projekty, které mají dále zlepšovat životní úroveň Jihoosetinců (např. elektrifikace a snižování cen benzínu)²²⁸. Rusko má velký vliv i v oblasti importu zboží. Díky nesoběstačnosti výroby je Jižní Osetie nucena mnoho výrobků dovážet a 90 % všeho, co se v zemi prodá, je dovezeno z Ruska²²⁹.

Vzhledem k tomu, že existuje silné podezření, že v zemi existuje rozsáhlá korupce²³⁰ a údaje o průběhu projektů nejsou dostupné, není možné zhodnotit, zda ruská pomoc opravdu přispívá ke zlepšení stavu Jižní Osetie v tom rozsahu, který by odpovídal objemu dotací.

Stejně jako ekonomický, i politický vliv začal růst po nástupu Eduarda Kokojtyho na prezidentský post. Kromě pro-ruského prezidenta se postupně začali objevovat i další pro-ruští, tentokrát však Ruskem dosazení, politici, kteří zastávali vysoké státní pozice. Mezi nimi byl například Vadim Brovcev, který zastával funkci premiéra, či vicepremiér a ministři obrany, ekonomického rozvoje a financí)²³¹. Díky výrazné podpoře ekonomiky ruskými dotacemi byli politici Jižní Osetie Rusku nakloněni i nadále a po srpnovém konfliktu se vztahy mezi Moskvou a Cchinvali ještě více upevnily (i díky uznání nezávislosti). Současný prezident Leonid Tibilov nadále považuje Rusko za nejvýznamnějšího partnera²³².

²²⁷ International Crisis Group (2010). South Ossetia: The burden of recognition, s. 6-7 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx), 26. 3. 2013).

²²⁸ Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=1409>, 26. 3. 2013.

²²⁹ International Crisis Group (2010). South Ossetia: The burden of recognition, s. 4 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>, 26. 3. 2013).

²³⁰ Stránky Freedom House. Zpráva o stavu Jižní Osetie v roce 2012 (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/south-ossetia>, 25. 3. 2013).

²³¹ International Crisis Group (2010). South Ossetia: The burden of recognition, s. 9-10 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>, 26. 3. 2013).

²³² Stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?p=1704>, 26. 3. 2013.

Co se týče vojenského vlivu, je Rusko vojensky přítomno v Jižní Osetii již od počátku 90. let, kdy byly po ukončení bojů ustanoveny Společné peacekeepingové síly (viz výše). V roce 2008 počet vojenských jednotek vzrostl díky zásahu proti gruzínskému útoku na Cchinvali. Přestože pak mělo Rusko své jednotky stáhnout, rozhodlo se nechat 3800 vojáků na tomto území rozmístěných²³³. Rok poté byla mezi jihoosetskou a ruskou vládou uzavřena smlouva, která umožňuje Rusku mít na jihoosetském území rozmístěnou armádu a založit vojenské základny (tato smlouva byla uzavřena na 49 let s možností prodloužení její platnosti). Ruské jednotky také vykonávají funkci pohraniční služby²³⁴.

5.2 Uznání nezávislosti Jižní Osetie Ruskem

Jak již bylo několikrát zmíněno, většina zemí světa suverenitu Jižní Osetie neuznává. Rusko, které tak učinilo jako první, se stalo terčem mezinárodní kritiky. Rusko se k uznání suverenity uchýlilo jen několik dní po oficiálním ukončení pětidenní války a tento svůj krok odůvodňovalo hned několika věcmi.

Tehdejší premiér Vladimír Putin prohlásil, že srpnový útok na Cchinvali byla zásadní rána gruzínské integritě, zároveň prezident Medvěděv ve svém dekretu o uznání nezávislosti poukazuje na Gamsakhurdiovu politiku, které prosazovala Gruzii pro Gruzínce – tato politika dle něj rozhodně neměla kladný dopad na posílení územní celistvosti (Nielsen 2009; 179). Dalším faktorem, na který Rusko odkazuje, je paralela mezi situací v Kosovu a Jižní Osetii a i díky tomu využívá rétoriku, kterou používaly západní země, které již

²³³ Údaj popisuje množství v obou separatistických regionech Gruzie, tedy v Jižní Osetii i Abcházii. International Crisis Group (2010). South Ossetia: The burden of recognition, s. 7 ([http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx), 26. 3. 2013).

²³⁴ International Crisis Group (2010). South Ossetia: The burden of recognition, s. 7-8 (<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>, 26. 3. 2013).

Kosovo uznaly jako nezávislý stát, přestože byla vyzdvihovaná unikátnost kosovského případu²³⁵.

Důvodů pro podporu separatistického území Gruzie může mít Rusko hned několik. Vzhledem k tomu, že má práce se primárně zabývá situací v Jižní Osetii, nebudu zde důvody detailně rozebírat, pouze zmíním několik z nich. Jednou z hlavních motivací Ruska pro přítomnost v Jižní Osetii, která je nejčastěji diskutována, je zřejmě bližší kontakt s oblastí jižního Kavkazu, a to především s Gruzii, která tradičně udržuje kladné vztahy se západními zeměmi, a dokonce byla označena za možnou kandidátskou zemi do NATO (Müllerson 2009; 14). Bývalý prezident Dimitrij Medvěděv prohlásil, že svým zásahem v roce 2008 Rusko chtělo mimo jiné předejít strategickým změnám ve svém blízkém zahraničí²³⁶. Přestože je tento důvod zřejmě ten nejdůležitější, nesmí být chápán absolutně. Především je důležitý historický vývoj v oblasti severního Kavkazu, vztahy místních center s Moskvou a potenciální hrozba dalšího přívalu uprchlíků z Jižní Osetie do této oblasti, což by ji mohlo opět destabilizovat²³⁷.

Moskva ušla dlouhou cestu v získávání si přízně Jihoosetinců – od podpory peacekeepingových sil v 90. letech přes rozdávání ruských pasů po financování obnovy země po srpnovém konfliktu a uznání jihoosetské nezávislosti. V současné době se tedy dá říct, že Rusko je jedinou vnější entitou, která má vliv na rozhodování a vývoj Jižní Osetie. Tato podpora nejspíše není čistě nezištná – skrz přízeň Jižní Osetie má Rusko přístup do regionu jižního Kavkazu a může lépe ovlivňovat události, které se zde odehrávají. Vzhledem k tomu, že Rusko má u Jihoosetinců velmi kladné ohlasy, dá se předpokládat, že jeho vliv v této zemi bude nadále pokračovat.

²³⁵ Rozpory mezi unikátností a vytvořením precedentu v uznávání separatistických území jsou v tomto případě velmi často diskutovány. Müllerson, R. (2009): Precedents in the Mountains: On the Parallels and Uniqueness of the Cases of Kosovo, South Ossetia and Abkhazia. *Chinese Journal Of International Law*, 1/2009, 2-25.

²³⁶ Lukyanov, F. (2011): The Russian-Georgian war as a turning point. *Russia in Global affairs*, 24. 11. 2011 (<http://eng.globalaffairs.ru/redcol/The-Russian-Georgian-war-as-a-turning-point-15381>, 25. 3. 2013).

²³⁷ SIPRI (2008). *South Ossetia and Abkhazia Placing the Conflict in Context* (<http://books.sipri.org/files/misc/SIPRIPB0811.pdf>, 25. 3. 2013).

Jedinou alternativou, kterou by Jižní Osetie měla, by totiž byla spolupráce s Gruzíí, která se však v očích Jižní Osetie zdiskreditovala všemi svými kroky, které vůči ní podnikla. Ne příliš kladné vztahy jsou jednou z věcí, které ruskou a jihoosetskou politiku spojují a v blízké budoucnosti nejspíše spojuvat budou.

6 ZÁVĚR

Přestože na počátku 90. let proběhl ozbrojený konflikt mezi Gruzii a Jižní Osetií, vztahy mezi těmito dvěma entitami se po zbytek 90. let zlepšily. Tento posun je možné přiřknout činnosti Smíšené kontrolní komise, která na území Jižní Osetie působila a dohlížela na její rekonstrukci. Ochlazení vztahů přišlo po přelomu tisíciletí, kdy se jak v Jižní Osetii, tak v Gruzii dostali k moci noví političtí představitelé – Eduard Kokojty a Michail Saakašvili, kteří razili protichůdné politiky. Eduard Kokojty se v jihoosetské politice zaměřil více na spolupráci s Ruskem, zatímco Michail Saakašvili začal vést politiku znovuoživení integrity Gruzie. Tyto kroky byly podpořené dalšími událostmi a momenty, které vztahy mezi Jihoosetinci a Gruzinci horšily – v této práci bylo uvedeno uzavření trhu v Ergneti a jeho dopad na omezení kontaktů mezi etnickými Gruzinci a Jihoosetinci a Rokský tunel, který způsobuje napětí ohledně hraničních přechodů mezi Ruskem, Gruzii a Jižní Osetií. Osobou, která měla pokažené vztahy napravit, se v očích Gruzinců stal alternativní prezident Jižní Osetie pro roky 2006 až 2008 Dimitrij Sanakojev, který ovšem nedisponoval podporou všech obyvatel Jižní Osetie, ale jen jejich gruzínské části. V roce 2008 napětí mezi Gruzii a Jižní Osetií vyeskalovalo v ozbrojený konflikt, do kterého se zapojila i Ruská federace. Od tohoto momentu Jižní Osetie vede protigruzínskou politiku, ovšem bez ruské pomoci by nebyla schopná trvalejší existence.

Co se týče vnitřní politické situace, Jižní Osetie funguje podle ústavy přijaté v roce 2001. Tato ústava charakterizuje politický režim jako prezidentský, přičemž prezident disponuje výraznými pravomocemi. Vláda je sestavovaná premiérem, na jehož dosazení má prezident velký vliv. Parlament je jednokomorový s 34 křesly a také disponuje určitými pravomocemi. Dle ústavy se moc prezidenta a parlamentu vyvažují. Pro poznání skutečného stavu

rozložení moci jsou v práci popsány troje poslední volby v Jižní Osetii – parlamentní volby z roku 2009 a prezidentské volby z let 2011 a 2012. V parlamentních volbách v roce 2009 zvítězila proprezidentská strana Jednota, čímž prezident Kokojty víceméně získal kontrolu nad celým politickým systémem. Tyto volby byly kritizovány ze strany opozice kvůli zamítnutí jejich kandidatury do parlamentu. Volby prezidenta v roce 2011 přinesly díky svému průběhu další rozhořčení opozice. Předběžné výsledky, které poukazovaly na vítězství opoziční kandidátky Ally Džiojevové, byly zrušeny ústavní žalobou, následně pak byly vyhlášeny opakované volby i přes stížnosti opozice. Ve volbách 2012 pak vyhrál Leonid Tibilov, politik, který do vládnutí zapojil i různé opoziční představitele, ovšem ve svém programu se dále orientuje na Rusko. Do Jižní Osetie byly kvůli všem výše zmíněným volbám přizvány různé pozorovatelské skupiny a organizace (především z ruského a postsovětského prostředí) – všeobecně uznávané organizace (jako např. OBSE) se pozorování neúčastnily, jelikož stejně jako západní země, NATO i EU volby v Jižní Osetii odsuzují jako neplatné.

V politické sféře je tedy vidět silně proruská orientace, která (byť v současnosti spolupracuje s opozicí) nepřipouští jiný scénář než prosazování nezávislého a suverénního státu Jižní Osetie na mezinárodním poli. Nutno dodat, že Jižní Osetii v současné době jako suverénní stát uznává pouze Ruská federace, Nikaragua, Venezuela, Nauru a Tuvalu.

Ruská přítomnost je v Jižní Osetii zřetelná po celou dobu její de facto existence a můžeme ji pozorovat v několika sférách jejího fungování. Ekonomická i politická přítomnost silně vzrostla po nástupu Eduarda Kokojtyho do úřadu prezidenta. V rámci příspěvků na obnovu země poskytuje Ruská federace Jižní Osetii finanční pomoc, která tvoří přibližně 99 % jejího rozpočtu. Od toho se také odvíjí, že Jižní Osetie s Ruskem ochotně spolupracuje i ve sféře politické a pomáhá jí v omezování vlivu Gruzie. Další sférou, ve které je Rusko silně přítomno, je bezpečnost. Ruské jednotky jsou na území Jižní Osetie rozmístěny již od konce konfliktu z počátku 90. let, a po konfliktu ze

srpna roku 2008 byla dokonce vytvořena dohoda o možnosti výstavby ruských vojenských základen na jihoosetském území.

Jižní Osetie během svého vývoje od rozpadu Sovětského svazu prošla procesem oddalování od Gruzie a přibližování Rusku. Tento proces probíhal, dá se říct, ve dvou liniích – v politické a občanské. Politické přibližování bylo nastartováno v roce 2001 nástupem Eduarda Kokojtyho, který prosazoval proruskou politiku. Občanský příklon byl nastartován v přibližně podobné době, kdy začaly být prováděny kroky omezující kontakty mezi obyčejnými Gruzínci a Jihoosetinci (viz uzavření trhu v Ergenti). Postupem času se od sebe Gruzínci a Jihoosetinci natolik odklonili, že případná spolupráce není v krátkodobé budoucnosti možná.

Jižní Osetie tak dále zůstává separatistickým regionem Gruzie, který ale na rozdíl od dalších jiných takových regionů disponuje aspoň (velmi) omezenou vnější suverenitou. Její vývoj je založený na kladných vztazích s Ruskem a negativních vztazích s Gruzii. Jak již bylo zmíněno, díky výrazné finanční podpoře a politické orientaci ruským směrem nelze v nejbližší době očekávat, že se postoj Jižní Osetie změní a začne vyjednávat s Gruzii o nějaké formě spolupráce

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

7.1 Prameny

Agreement on Principles of Settlement of the Georgian – Ossetinian Conflict (1992), dostupné na:

http://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/GE%20RU_920624_AgreemenOnPrinciplesOfSettlementGeorgianOssetianConflict.pdf, 26. 3. 2013.

Akt provozglašenija nězavisimosti Respubliki Južnaja Osetija (1992), dostupné na: <http://www.osetinfo.ru/conf901>, 21. 3. 2013.

Konstitucionnyj Zakon Respubliki Južnaja Osetija „O vyborach děputatov Parlamenta Respubliki Južnaja Osetija, dostupné na:

<http://sojcc.ru/zakoniruo/226.html>, 26. 3. 2013.

Položenije o Smješannoj kontrolnoj komissiji po uregulirovaniju gruzino-osetinskogo konfliktu (1994), dostupné na:

<http://www.peacekeeper.ru/ru/?module=pages&action=view&id=86>, 21. 3. 2013.

Soglašenije o mežpartijnom sotrudničestve meždu partijej „Jedinaja Rossija“ i Jugoosetinskoj partijej „Jedinstvo“ (2008), dostupné na:

<http://cominf.org/node/1166478339>, 26. 3. 2013.

Ukaz prezidenta RF No. 1261 „O priznaniji Respubliki Južnaja Osetija“ (2008), dostupné na: <http://www.osetinfo.ru/ukaz1261>, 27. 3. 2013.

Ústava Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/?cat=14>, 25. 3. 2013.

7.2 Literatura

Antidze, M. (2011). Rebel Georgian region elects new leader in run-off. *Reuters*. 27. 11. 2011 (<http://uk.reuters.com/article/2011/11/27/uk-georgia-sossetia-vote-idUKTRE7AQ04L20111127>, 26. 3. 2013).

Bonner, A. (2008). Georgian Losses and Russia's Gain. *Middle East Policy*, 4/2008, 81-90.

EU (2010). The EU's non-recognition and engagement policy towards Abkhazia and South Ossetia, dostupné na: http://www.iss.europa.eu/uploads/media/NREP_report.pdf, 27. 3. 2013.

Human Rights Watch (1992). Bloodshed in the Caucasus. Violation of Humanitarian Law and Human Rights in the Georgia-South Ossetia Conflict, dostupné na: <http://www.hrw.org/reports/pdfs/g/georgia/georgia.923/georgia923full.pdf>, 26. 3. 2013.

International Crisis Group (2004). Georgia: Avoiding war in South Ossetia, dostupné na: [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/159_georgia_avoiding_war_in_south_ossetia.pdf), 26. 3. 2013.

International Crisis Group (2007). Georgia's South Ossetia conflict: make haste slowly, dostupné na: http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/183_georgia_s_south_ossetia_conflict_make_haste_slowly.ashx, 26. 3. 2013.

International Crisis Group (2010). South Ossetia: The burden of recognition, dostupné na: <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/205%20South%20Ossetia%20-%20The%20Burden%20of%20Recognition.ashx>, 26. 3. 2013.

Kamenev, M. (2009). South Ossetia's No-Hope Elections. *Time*. 1. 6. 2009 (<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1902108,00.html>, 26. 3. 2013).

Kukhianidze, A. (2009). Corruption and organized crime in Georgia before and after the „Rose Revolution“. *Central Asia Survey*, 2/2009, 215-234.

Lukyanov, F (2011). The Russian-Georgian war as a turning point. *Russia in Global Affairs*, 24. 11. 2011 (<http://eng.globalaffairs.ru/redcol/The-Russian-Georgian-war-as-a-turning-point-15381>, 26. 3. 2013).

Markedonov, S. (2011). Post-independence transition. *Russia behind the headlines*. 11. 11. 2011 (http://rbth.ru/articles/2011/11/20/south_ossetias_post-independence_transition_13771.html, 26. 3. 2013).

Matsuzato, K. (2009): The Five-Day War and Transnational Politics. *Demokratizatsiya*, 3/2009, 228-250.

Mordasov, M. (2011). Rebel South Ossetia holds tense run-off. *AFP*, 27. 11. 2011 (<http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5gaBeqbdHdXNRFEpJK5G-1BcYOEQ?docId=CNG.fcdc4916f44ec647179f532cc18697e.41>, 26. 3. 2013).

Müllerson, R. (2009): Precedents in the Mountains: On the Parallels and Uniqueness of the Cases of Kosovo, South Ossetia and Abkhazia. *Chinese Journal Of International Law*, 1/2009, 2-25.

Nielsen, C. (2009): The Kosovo precedent and the rhetorical deployment of former Yugoslav analogies in the cases of Abkhazia and South Ossetia. *Journal Of Southeast European & Black Sea Studies*, 1-2/2009, 171-189.

Shuster, S. (2011). Russian Bungling: A Funny Thing Happened on the Way to South Ossetia. *Time*. 30. 11. 2011 (<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2100950,00.html>, 27. 3. 2013).

Schwartz, M. (2011). Political Standoff Escalates in South Ossetia Over Vote. *The New York Times*. 30. 11. 2011
(http://www.nytimes.com/2011/12/01/world/europe/political-standoff-escalates-in-south-ossetia-over-disputed-vote.html?_r=2&, 26. 3. 2013).

SIPRI (2008). South Ossetia and Abchazia Placing the Conflict in Context, dostupné na: <http://books.sipri.org/files/misc/SIPRIPB0811.pdf>, 25. 3. 2013.

Souleimanov, E. (2006): Dva roky po „revoluci růží“. *Mezinárodní politika*, 1/2006, 16-19.

Tsvetkova, M. (2012) Ex-KGB chief leads South Ossetia presidential race. *Reuters*. 26. 3. 2012 (<http://in.reuters.com/article/2012/03/26/georgia-southossetia-election-idINDEE82P0A820120326>, 26. 3. 2013).

7.3 Internetové zdroje

Al Jazeera, dostupné na: www.aljazeera.com, 26. 3. 2013.

Bay Ledger News Zone, dostupné na: www.blzn.com, 26. 3. 2013.

BBC, dostupné na: www.bbc.co.uk, 26. 3. 2013.

Centrální volební komise Jižní Osetie, dostupné na: cik.ruos.su, 21. 3. 2013.

Commonwealth of the Independent States - Election Monitoring Organization, dostupné na: www.cis-emo.net, 26. 3. 2013.

Democracy and Freedom Watch, dostupné na: <http://dfwatch.net/>, 26. 3. 2013.

Deutsche Welle, dostupné na: www.dw.de, 26. 3. 2013.

Echo Kavkaza, dostupné na: www.ekhokavkaza.com, 26. 3. 2013.

European Union Monitoring Mission in Georgia, dostupné na: www.eumm.eu, 26. 3. 2013.

Freedom House, dostupné na: www.freedomhouse.org, 21. 3. 2013.

Georgia Times, dostupné na: www.georgiatimes.info, 21. 3. 2013.

Charta Caucasica, dostupné na: www.caucasica.org, 21. 3. 2013.

Informacionnoje agenstvo Res, dostupné na:
<http://cominf.org/node/1166491521>, 26. 3. 2013.

International Crisis Group, dostupné na: www.crisisgroup.org, 26. 3. 2013.

Kavkazskij uzel, dostupné na: www.kavkaz-uzel.ru, 26. 3. 2013.

NATO, dostupné na: www.nato.int, 27. 3. 2013.

NTV, dostupné na: <http://m.ntv.ru/>, 26. 3. 2013.

OBSE, dostupné na: www.osce.org, 27. 3. 2013.

Oficiální stránky prezidenta Jižní Osetie, dostupné na: <http://presidentruo.org/>,
21. 3. 2013.

Oficiální stránky velvyslanectví USA v Gruzii, dostupné na:
<http://georgia.usembassy.gov/>, 26. 3. 2013.

Osetiaonline, dostupné na: <http://www.osetiaonline.ru/>, 26. 3. 2013.

Osinform, dostupné na: <http://osinform.ru/>, 26. 3. 2013.

OSN, dostupné na: www.un.org, 27. 3. 2013.

Politicus USA, dostupné na: www.politicususa.com, 27. 3. 2013.

Radio Free Europe Radio Liberty, dostupné na: www.rferl.org, 26. 3. 2013.

RIA Novosti, dostupné na: en.rian.ru, 26. 3. 2013.

Russia Today, dostupné na: <http://rt.com/>, 26. 3. 2013.

Russiaprofile, dostupné na: <http://russiaprofile.org/>, 26. 3. 2013.

The Moscow News, dostupné na: <http://themoscownews.com/>, 26. 3. 2013.

The Telegraph, dostupné na: www.telegraph.co.uk, 26. 3. 2013.

8 RESUMÉ

This thesis analyses the issue of South Ossetia after the breakup of the Soviet Union. First part is aimed to the historical development of this territory with special focus on some moments from the history that had influence on the relations between Georgia and South Ossetia and on the development of the de facto state of South Ossetia. Second part is devoted to the political system of South Ossetia and to the last three elections that were held there with special focus on the consequences of these elections. Third part of the thesis deals with Russian presence in South Ossetia, mainly in economic, political and military regards and with its influence on the development of South Ossetia's inner situation.